

Celoštátna odborná komisia Geografickej olympiády

I UVENTA

30 rokov
Geografickej olympiády

Bratislava 2003

ISBN 80-8072-007-X

30 ROKOV GEOGRAFICKEJ OLYMPIÁDY

V 60. a 70. rokoch minulého storočia dosiahla geografia na Slovensku výrazný kvalitatívny i kvantitatívny rozvoj ako na vysokých školách, tak aj v Slovenskej akadémii vied a iných pracoviskách. Za účelom podchytenia čo najväčšieho záujmu o rozvíjajúcu sa modernú geografiu aj na stredných školách, z podnetu katedier geografie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a Slovenskej geografickej spoločnosti vznikol a vypracoval sa návrh organizovať na gymnáziách a stredných odborných školách, kde sa geografia vyučuje, geografickú súťaž podobnú už existujúcim predmetovým olympiádam z biológie, chémie, matematiky a fyziky. Medzi iniciátorov a podporovateľov tejto súťaže od samého začiatku patrili aj čelní predstavitelia slovenskej geografie prof. RNDr. Michal Lukniš, DrSc. a prof. RNDr. Pavol Plesník, DrSc. Vysoko treba oceniť najmä iniciatívu a dlhoročnú aktivitu prof. Plesníka, ktorý bol 20 rokov aj predsedom Slovenskej komisie Geografickej olympiády.

Geografická olympiáda začala skromne ako zemepisná súťaž pod názvom „Poznaj svoju vlasť a ostatné krajiny budovateľov socializmu“ v školskom roku 1972/73. Úspech tejto súťaže a záujem o ňu na gymnáziách i stredných odborných školách podmienili jej premenovanie na Zemepisnú olympiádu od 7. ročníka, t. j. od školského roku 1978/79. Od 21. ročníka v školskom roku 1992/93 má súčasný názov Geografická olympiáda. Môžeme s uspokojením konštatovať, že Geografická olympiáda svojou úrovňou i záujmom o ňu sa veľmi rýchlo zaradila medzi ostatné predmetové olympiády na stredných školách.

Význam a poslanie Geografickej olympiády vyplýva z jej cieľov, ktorými sú najmä:

- prehľbovať a rozširovať geografické vedomosti žiakov a orientovať ich záujmovú činnosť na problematiku modernej geografie,
- vyhľadávať talentovaných žiakov pre odbornú a vedeckú prácu, rozvíjať ich tvorivosť a pripravovať ich na vysokoškolské štúdium,
- viesť žiakov ku komplexnému pohľadu na prírodu a ľudskú spoločnosť, pestovať u nich zodpovedný vzťah k životnému prostrediu, k jeho ochrane a tvorbe,
- prispievať ku skvalitneniu a modernizácii vyučovania geografie na základných a stredných školách.

K uvedeným cieľom sú zamerané aj obsahová náplň a organizácia Geografickej olympiády. Zahrňujú vypracovanie a obhajobu samostatnej písomnej práce a riešenie geografických úloh formou písomných testov. Témy písomných prác každoročne vypisuje Slovenská komisia Geografickej olympiády.

Súčasťou krajského a celoštátneho kola Geografickej olympiády sú písomné testy. Pozostávajú z úloh rôznych typov a grafickej prílohy. Vypracovanie testov vyžaduje od žiakov vysvetlenie príčin určitých javov, ich vzájomných vzťahov a súvislostí, schopnosť samostatne logicky myslieť, rozhodovať a tvoriť závery, a to na základe nadobudnutých vedomostí a s využitím dokumentačného kartografického, štatistického a grafického materiálu. Súťažné práce a testy sú volené tak, aby rozvíjali tvorivú schopnosť žiakov, logické myslenie a komplexný prístup k riešeniu úloh, viedli ich k správne mu riešeniu vzťahov medzi prírodou a ľudskou spoločnosťou.

Názvy i obsahové zameranie jednotlivých kategórií Geografickej olympiády sa počas jej 30-ročnej existencie viackrát menili. V 1. ročníku mala dve kategórie, v ktorých sa vypisovali témy súťažných písomných prác, kategóriu „A“, tematicky zameranú na geografiu vtedajších socialistických štátov okrem ČSSR a kategóriu „B“, tematicky zameranú na geografiu ČSSR. V 2. až 6. ročníku ku kategóriám „A“ a „B“ pribudla kategória „C“, ktorá bola tematicky zameraná na ostatné krajiny sveta a od 7. ročníka kategória „D“ ako voľná výberová téma z rôznej geografickej problematiky SSR alebo ČSR. Od 17. ročníka (1989) sa do kategórie „A“ zahrnula aj problematika z kategórie „C“ a kategória „C“ sa tematicky

zamerala na ochranu a tvorbu životného prostredia. Táto kategória mala od 20. po 26. ročník Geografickej olympiády názov „Geoeologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia“ a od 27. ročníka „Geoeologické a environmentálne problémy“.

V súčasnosti sa v Geografickej olympiáde na stredných školách vypisujú témy súťažných písomných prác v štyroch kategóriách:

„A“ – Aktuálne problémy z regionálnej geografie sveta (okrem SR),

„B“ – Aktuálne problémy z geografie SR,

„C“ – Geoeologické a environmentálne problémy,

„D“ – v tejto kategórii si tému písomnej práce môže súťažiaci zvoliť samostatne. Práca má vychádzať z terénneho výskumu a pozorovania a má sa v nej čo najviac prejaviť samostatný prístup k riešeniu vybranej témy. Práca má byť spravidla zameraná na územie SR.

Z úspešných riešiteľov celoštátneho kola Geografickej olympiády mnohí študovali geografiu či už ako odbor alebo ako pedagogický smer v kombinácii s iným predmetom. Viac ako 20 účastníkov Geografickej olympiády, ktorí sa v celoštátnom kole umiestnili na 1. až 3. mieste, pracuje profesionálne v geografii na katedrách geografie vysokých škôl alebo Geografickom ústave SAV, resp. v príbuzných odboroch. V súčasnosti (školský rok 2002/2003) na Prírodovedeckej fakulte UK geografiu študuje 21 úspešných riešiteľov Geografickej olympiády v celoštátnom kole.

Celoštátne kolá Geografickej olympiády sa počas 30 rokov jej trvania uskutočnili na viacerých miestach Slovenska. Finančne sú zabezpečované MŠ SR cez Iuventu, organizačne sa na realizácii okrem Iuventy podieľa aj príslušná škola, kde sa celoštátne kolo koná. Za odbornú časť súťaže je zodpovedná celoštátna komisia Geografickej olympiády. Okrem Bratislavy, kde sa celoštátne kolo organizovalo v priestoroch tunajšej Iuventy, na ostatných miestach to boli gymnáziá, resp. odborné školy. Vysoko treba oceniť prístup riaditeľov aj ďalších pracovníkov jednotlivých škôl, kde sa celoštátne kolo uskutočnilo, k vytvoreniu mimoriadne priaznivých podmienok pre súťažiacich i hodnotiace komisie. Možno povedať, že aj ich zásluhou všetky ročníky Geografickej olympiády mali vysokú odbornú i spoločenskú úroveň. V tejto súvislosti treba vyzdvihnúť Gymnázium Janka Kráľa v Zlatých Moravciach, kde sa celoštátne kolo Geografickej olympiády uskutočnilo doteraz trikrát (20., 25. a 30. ročník).

Za 30 rokov Geografickej olympiády bolo vypísaných 370 súťažných tém v príslušných kategóriách. Na ich vypracovaní sa podieľalo 59 autorov. Ich mená sú uvedené pri jednotlivých témach, okrem prvých 8 ročníkov, kde sú autori uvedení spolu. Mnohí autori pravidelne vypracovávali návrhy tém písomných prác. V tomto smere treba vysoko oceniť aktivitu M. Zaťkovej, ktorá vypracovala 56 tém. Podľa počtu vypísaných tém ďalej nasledujú: M. Zaťko (28), V. Slavík (20), F. Zatkalík (19), P. Spišiak (18), V. Lauko (17), J. Mládek (17), T. Blažík (16), M. Bizubová (12), L. Mičian (12), E. Otrubová (9), E. Rajčáková (8), L. Seko (8), G. Zubrický (8), H. Kramáreková (6), V. Lobotka (5), O. Bašovský (5), K. Kasala (5), R. Ištók (4), B. Nižňanský (4), J. Paulov (4), P. Plesník (4), A. Dubcová (3), J. Fraňo (3), P. Korec (3), J. Rechtorík (3), L. Tolmáči (3), A. Gajdoš (2), K. Hajasová (2), M. Kolény (2), M. Lukniš (2), J. Minár (2), L. Šeliga (2). Po jednej téme vypracovali H. Bujnová, I. Háberová, I. Hamala, Z. Hochmuth, A. Hudáčková, E. Hvoždárová, A. Hyanková, J. Jablonský, V. Kandráčová, M. Kováčová, D. Kusendová, P. Likavský, Z. Machová, A. Mádziková, R. Matlovič, J. Minka, D. Popjaková, J. Ružek, J. Sabaka, Schlampová, V. Sitár, O. Tichý, T. Tolmáčiová, P. Wagner.

*Prof. RNDr. Michal Zaťko, CSc.
predseda Slovenskej komisie Geografickej olympiády*

PREHLAD TÉM PODĽA ROČNÍKOV A KATEGÓRIÍ

I. ročník: 1972/73 „Poznaj svoju vlasť a krajiny budovateľov socializmu“

Miesto konania celoslovenského kola: Bratislava

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. ČSSR

1. Ekonomicko-geografický rozvoj Slovenska za posledných 25 rokov
2. Vodné zdroje v ČSSR a ich využitie
3. Geografia obyvateľstva ČSSR

B. ZSSR

1. XXIV. zjazd KSSZ a rozvoj oblastí ZSSR z aspektu geografie
2. Geografická charakteristika turisticko-rekreačnej oblasti ZSSR
3. Surovinové zdroje ZSSR a ich význam pre hospodárstvo ČSSR

II. ročník: 1973/74 „Poznaj svoju vlasť a krajiny budovateľov socializmu“

Miesto konania celoslovenského kola: Bratislava

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty (okrem ZSSR)

1. Geografická charakteristika niektorej turisticko-rekreačnej oblasti Maďarska
2. Dunaj a jeho význam v hospodárstve Maďarska
3. Námorná doprava Poľska a NDR a jej význam pre ČSSR
4. Hornosliezka priemyselná oblasť v Poľsku
5. Kontinentálne zaľadnenie Poľska a NDR
6. Chemický priemysel NDR, jeho význam v rámci RVHP

B. ČSSR

1. Minerálne pramene ČSSR, ich význam a využitie
2. Tatry
3. Priemysel palív a energetiky v ČSSR
4. Zmeny železničnej siete v ČSSR po roku 1918 a ich príčiny
5. 25 rokov socialistického poľnohospodárstva v ČSSR

C. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR a socialistických krajín

Autori tém: J. Fraňo, I. Hamala, M. Kováčová, P. Plesník, O. Tichý, M. Zaľko

III. ročník: 1974/75 „Poznaj svoju vlasť a krajiny budovateľov socializmu“

Miesto konania celoslovenského kola: Bratislava

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty (vrátane ZSSR)

1. Geografická charakteristika niektorej turisticko-rekreačnej oblasti Bulharska
2. Vodné zdroje v ZSSR a ich využitie
3. Dopravná situácia v NDR a PĽR a jej význam pre ekonomiku ČSSR
4. Suché oblasti v ZSSR a ich zmeny počas budovania socializmu
5. Európske moria socialistických štátov a ich využitie

B. ČSSR

1. Cestovný poriadok ČSD ako pomocná zemepisná literatúra (zemepisné prvky v cestovnom poriadku ČSD)
2. Krasové oblasti v ČSSR a ich význam
3. Negatívne zásahy človeka do (tejto) krajiny
4. Pieninský národný park
5. Naša obec, naše mesto, náš kraj

C. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR a socialistických krajín

IV. ročník: 1975/76 „Poznaj svoju vlasť a krajiny budovateľov socializmu“

Miesto konania celoslovenského kola: Bystrička-Dierová

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty (vrátane ZSSR)

1. Nerastné bohatstvo Poľska a jeho význam pre hospodárstvo ČSSR
2. Výmena hlavných surovín a tovarov medzi ZSSR a európskymi socialistickými štátmi
3. Stredná Ázia ZSSR
4. Kuba
5. Geografická charakteristika niektorej turisticko-rekreačnej oblasti Rumunska

B. ČSSR

1. Potravinársky priemysel Slovenska
2. Erózia pôd na Slovensku
3. Prírodné a ekonomické podmienky Nízkych Tatier pre rozvoj cestovného ruchu
4. Delenie môjho okresu na prírodné oblasti a ich hospodárske využitie
5. Problematika zásob a kvality vody v ČSSR

C. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR a socialistických krajín

Autori tém: O. Bašovský, J. Fraňo, V. Lobotka, M. Lukniš, J. Mládek, P. Plesník, F. Zatkalík, M. Zatlko

V. ročník: 1976/77 „Poznaj svoju vlasť a krajiny budovateľov socializmu“

Miesto konania celoslovenského kola: Bratislava

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty

1. Geografická charakteristika vybranej turistickej oblasti Poľskej ľudovej republiky
2. Surovinové zdroje ZSSR a ich význam pre hospodárstvo ČSSR
3. XXV. zjazd KSSZ o rozvoji oblastí ZSSR z aspektu geografie
4. Mongolská ľudová republika
5. Dunaj a jeho význam v hospodárskom živote Maďarskej ľudovej republiky

B. ČSSR (Slovensko)

1. Chránená krajinná oblasť Veľká Fatra
2. Pôdy Podunajskej nížiny, ich využitie a ochrana
3. Lesy a lesné bohatstvo Slovenska
4. Socialistická industrializácia vybranej oblasti Slovenska
5. Transformácia poľnohospodárstva vybranej oblasti Slovenska v r. 1945-1975

C. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR a socialistických krajín

Autori tém: O. Bašovský, V. Lobotka, M. Lukniš, J. Mládek, J. Paulov, P. Plesník, F. Zatkalík, M. Zatlko

VI. ročník: 1977/78 „Poznaj svoju vlasť a krajiny budovateľov socializmu“

Miesto konania celoslovenského kola: Nová Baňa-Hrabiny

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty

1. Geografická charakteristika vybraného turisticko-rekreačného regiónu Juhoslávie
2. Štrukturálne zmeny v hospodárstve Bulharskej ľudovej republiky po roku 1945
3. Chemický priemysel Rumunskej socialistickej republiky
4. Rozvoj petrochemického komplexu socialistických štátov Európy na báze importovanej sovietskej ropy
5. Zakaukazské sovietske socialistické republiky

B. Geografia ČSSR

1. Chránená krajinná oblasť Slovenský raj

2. Vývoj a súčasný stav znečistenia ovzdušia na Slovensku
  3. Pôdy kotlín Západných Karpát
  4. Rozmiestnenie priemyslu vo vybranej oblasti Slovenska
  5. Transformácia sídelnej štruktúry vybranej oblasti Slovenska v r. 1945-1977
- C. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR a socialistických krajín
 Autori tém: L. Mičian, J. Mládek, J. Paulov, L. Šeliga, M. Zaťková

VII. ročník: 1978/79 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Martin-Jedľoviny

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
1. Vietnamská demokratická republika
  2. Baltské more a jeho význam pre socialistické štáty Európy
  3. Hlavné oblasti rastlinnej výroby socialistických štátov Európy
  4. Veľké jazerá ZSSR a ich význam
  5. Vysokohorské oblasti európskych socialistických štátov a ich využitie
- B. Geografia ČSSR
1. Vyhodnotenie vhodnosti prírodnej krajiny pre rekreačné činnosti
  2. Rozmiestnenie priemyslu vo vybranej oblasti Československa
  3. Transformácia sídelnej štruktúry vybranej oblasti Československa v r. 1945-1978
  4. Lužné lesy Slovenska
  5. Ochrana prírody a krajiny vo vybranej oblasti ČSSR
- C. Geografia rozvojových krajín
1. Rozvojové krajiny východnej Afriky
  2. Predná India
  3. Andské krajiny Južnej Ameriky
- D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín
 Autori tém: L. Mičian, J. Paulov, P. Plesník, F. Zatkalík, M. Zaťko, M. Zaťková

VIII. ročník: 1979/80 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Nová Baňa-Hrabiny

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
1. Kras Juhoslávie
  2. Palivovo-energetická základňa socialistických štátov Európy (okrem ZSSR)
  3. Geografická charakteristika významného sovietskeho mesta (Moskvy, Leningradu, hlavných miest zväzových republík, resp. iného mesta podľa výberu)
  4. 30 rokov hospodárskej spolupráce štátov RVHP
  5. Pobaltské republiky
- B. Geografia ČSSR
1. Teritoriálna diferenciácia prírodného prostredia a poľnohospodárska výroba vybranej oblasti ČSSR
  2. Vývoj a súčasný stav životného prostredia vybraných oblastí ČSSR
  3. Horské oblasti Slovenska a ich ochrana
  4. Urbanizácia vybraného okresu Slovenska
  5. Funkcia lesa v prírodnej oblasti
- C. Geografia rozvojových krajín
1. Význam ČSSR pre hospodársky rast rozvojových krajín
  2. Ropa v rozvojových krajinách sev. Afriky, Blízkeho a Stredného Východu a jej význam pre rozvoj národného hospodárstva

3. Národné parky v rozvojových krajinách Afriky
  4. Problém rastu obyvateľstva na príklade vybranej rozvojovej krajiny
  5. Cesty ekonomického rozvoja na príklade vybranej rozvojovej krajiny
- D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín
 Autori tém: O. Bašovský, J. Fraňo, E. Hvozd'arová, L. Mičian, L. Šeliga, F. Zatkalík,
 M. Zaťko, M. Zaťková

IX. ročník: 1980/81 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Stará Lesná

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
1. Sovietska Stredná Ázia (F. Zatkalík)
  2. Ukrajinská sovietska socialistická republika (M. Zaťko)
  3. Geografická charakteristika hlavného mesta vybranej socialistickej krajiny – okrem ZSSR (M. Zaťko)
  4. Geografická charakteristika vybraného turisticko-rekreačného regiónu NDR (M. Zaťková)
  5. Dunaj a jeho význam pre hospodárstvo socialistických štátov strednej a juhovýchodnej Európy (M. Zaťková)
- B. Geografia ČSSR
1. Regionálna geografia Krkonôš (V. Lauko)
  2. Vodné zdroje vybraného územia ČSSR, ich význam a využitie (M. Zaťko)
  3. Priemyselné centrá a priemyselné uzly vybraného regiónu (okresu) ČSSR, SSR (J. Mládek)
  4. Vzťah medzi charakterom prírodného prostredia a využitím územia vo vybranej oblasti ČSSR, SSR (L. Mičian)
  5. Dynamika a štruktúra obyvateľstva vybraného regiónu (okresu) ČSSR, SSR (J. Mládek)
  6. Geografická exkurzia v miestnej oblasti (M. Zaťková)
- C. Geografia rozvojových krajín
1. Ekonomické a politické vzťahy ČSSR a rozvojových krajín (na príklade vybraných krajín resp. krajiny) (J. Mládek)
  2. Atlaské krajiny v Afrike (J. Fraňo)
  3. Hlavní producenti kaučuku v rozvojových krajinách JV Ázie (V. Lobotka)
- D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

X. ročník: 1981/82 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Patince pri Komárne

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
1. Západná Sibír (M. Zaťková)
  2. Geografia čiernej metalurgie európskych socialistických štátov (okrem ZSSR) (M. Zaťková)
  3. Vietnamská socialistická republika (M. Zaťková)
  4. Rozvoj petrochemického komplexu socialistických štátov Európy na báze importovanej sovietskej ropy (M. Zaťková)
  5. XXVI. zjazd KSSZ a rozvoj oblastí Sovietskeho zväzu z geografického aspektu (O. Bašovský)
- B. Geografia ČSSR
1. Znečistenie prírodného prostredia vybraného regiónu SSR, resp. ČSSR a jeho ochrana (F. Zatkalík)

2. Sídlná štruktúra vybranej oblasti Slovenska (J. Mládek)
  3. Bratislava – hlavné mesto SSR, príp. krajské centrá Banská Bystrica a Košice (J. Mládek)
  4. Prímestská rekreácia vybraného mesta SSR (E. Otrubová)
  5. Vinohradníctvo Slovenska (resp. ČSSR) (J. Paulov)
  6. Regionálna geografia Podunajskej nížiny (resp. Východoslovenskej, Záhorskej) (V. Lauko)
- C. Geografia rozvojových krajín
1. Andské krajiny Južnej Ameriky (vybraný štát resp. skupina štátov) (M. Zaťko)
- D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XI. ročník: 1982/83 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Považská Bystrica, gymnázium

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
1. Čierne more a jeho význam pre socialistické štáty Európy (M. Zaťko)
  2. Ural (M. Zaťková)
  3. Poľnohospodárstvo Maďarskej ľudovej republiky (M. Zaťková)
- B. Geografia ČSSR
1. Identifikácia nevhodne využívaných priestorov na vybranom území a návrh na ich racionálne využitie (L. Mičian)
  2. Umelé vodné nádrže Slovenska a ich význam (M. Zaťko)
  3. Znečistenie prírodného prostredia vybranej krajinej oblasti a návrh opatrení (F. Zatkalík)
  4. Nízkotatranský národný park – jeho prínos pre ochranu prírodného prostredia (F. Zatkalík)
  5. Pohyb obyvateľstva na Slovensku (J. Mládek)
  6. Zdroje a výroba energie Slovenska a ich perspektívy (J. Mládek)
- C. Geografia rozvojových krajín
1. Etiópia (F. Zatkalík)
  2. Líbya (F. Zatkalík)
  3. Problém znečisťovania svetového oceánu (M. Zaťko)
  4. Geografia Japonska (V. Lobotka)
- D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XII. ročník: 1983/84 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Bratislava, Stanica mladých prírodovedcov

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
1. Transformácia hospodárskej štruktúry Kubánskej republiky v období socialistickej výstavby (M. Zaťková)
  2. Kazašská sovietska socialistická republika (M. Zaťková)
  3. Hlavné oblasti rastlinnej výroby európskych socialistických štátov (P. Spišiak)
  4. Geografia hlavného mesta BĽR – Sofie (V. Slavík)
- B. Geografia ČSSR
1. Lokalizácia priemyslu vo vybranej oblasti SSR (J. Mládek)
  2. Rekreačné dediny na Slovensku alebo vo vybranej oblasti, ich súčasnosť a perspektívy (V. Slavík)
  3. Proces urbanizácie Slovenska, resp. vybranej oblasti (V. Slavík)
  4. Minerálne a termálne vody Slovenska, resp. vybranej oblasti a ich význam (M. Zaťko)

- 5. CHKO Moravský kras (V. Lauko)
- C. Geografia rozvojových krajín
  - 1. Hlavní producenti kaučuku v JV Ázii a ich postavenie vo svete (V. Lobotka)
  - 2. Odvetvové a priestorové zmeny svetovej energetiky (M. Zaťková)
  - 3. Geografia Grécka (V. Lobotka)
- D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XIII. ročník: 1984/85 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Turčianske Teplice

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
  - 1. Prímorské strediská cestovného ruchu Juhoslávie (E. Otrubová)
  - 2. Dopravné systémy európskych socialistických štátov (P. Korec)
  - 3. Geografia Varšavy (M. Zaťková)
  - 4. Kórejská ľudovodemokratická republika (M. Zaťková)
  - 5. Moldavská sovietska socialistická republika (M. Zaťková)
- B. Geografia ČSSR
  - 1. Mesto X ako dopravný uzol (P. Korec)
  - 2. Vzťah ochrany prírody k využívaniu zdrojov nerastných surovín vo vybranej chránenej krajinskej oblasti (M. Bizubová)
  - 3. Geografia malého mesta (M. Zaťková)
  - 4. Pôdy vybranej oblasti – kraja, okresu, katastra (Ľ. Mičian)
  - 5. Kopaničiarske osídlenie na Slovensku, resp. vo vybranej oblasti (V. Lauko)
- C. Geografia rozvojových krajín
  - 1. Problémy výživy obyvateľstva sveta (P. Spišiak)
  - 2. Afgánska demokratická republika (M. Zaťková)
  - 3. Problémy dekolonizácie ostrovov Karibského mora (M. Zaťková)
- D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XIV. ročník: 1985/86 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Vrútky

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Socialistické štáty
  - 1. Socialistická ekonomická integrácia v oblasti palív a energie (T. Blažík)
  - 2. Formovanie nových územno-výrobných komplexov ZSSR (M. Zaťková)
  - 3. Geografia hlavného mesta MLR – Budapešti (M. Zaťková)
  - 4. Uzbecká SSR (T. Blažík)
- B. Geografia ČSSR
  - 1. Geografická charakteristika doliny Váhu (V. Lauko)
  - 2. Krasové územia Slovenska (V. Lauko)
  - 3. Geografia priemyslu vybraného okresu Slovenska (J. Sabaka)
  - 4. Jelenia zver na Slovensku (F. Zatkalík)
- C. Geografia rozvojových krajín
  - 1. Ekonomické a politické vzťahy ČSSR a rozvojových krajín na príklade vybraných krajín, resp. krajiny (J. Mládek)
  - 2. Ropa v rozvojových krajinách severnej Afriky, Blízkeho a Stredného Východu a jej význam pre rozvoj národného hospodárstva (F. Zatkalík)
  - 3. Problém rastu a výživy obyvateľstva na príklade vybranej rozvojovej krajiny (F. Zatkalík)
  - 4. Národné parky sveta, resp. vybraného regiónu (F. Zatkalík)

D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XV. ročník: 1986/87 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Gymnázium, Vrútky

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty

1. Geografické aspekty potravinového programu ZSSR (T. Blažík, P. Spišiak)
2. Arménska SSR (T. Blažík)
3. Albánska ľudová socialistická republika (M. Zaťková)
4. Urbanizácia európskych socialistických štátov (okrem ZSSR) (M. Zaťková)
5. Veľké rieky ZSSR a ich význam (M. Zaťko)

B. Geografia ČSSR

1. Drobná poľná zver na Slovensku, resp. vo vybranej oblasti a jej ochrana (F. Zatkalík)
2. Hodnotenie vybraného územia z hľadiska rekreácie (L. Mičian)
3. Poľnohospodárska výroba vybraného okresu Slovenska (P. Spišiak)
4. Priemysel stavebných hmôt a jeho vplyv na krajinu (V. Lauko)
5. Významné geologicko-paleontologické lokality vo vybranej oblasti Slovenska a problémy ich ochrany (J. Jablonský, V. Sitár)

C. Geografia rozvojových krajín

1. Geografia Antarktídy (M. Zaťko)
2. Fínsko (M. Zaťková)
3. Nové tendencie vývoja svetových metropol (V. Slavík)
4. Laoská ľudovodemokratická republika (M. Zaťková)

D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XVI. ročník: 1987/88 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Modra-Piesok

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty

1. Podmienky a perspektívy socioekonomického rozvoja Ďalekého východu ZSSR (T. Blažík)
2. Rozvoj cestovného ruchu vo vybranej oblasti socialistického štátu (cestovný ruch Balatonu, čiernomorského pobrežia BĽR, RSR, ZSSR, baltského pobrežia NDR, PLR, atď.) (E. Otrubová)
3. Okrajové moria Sovietskeho Zväzu a ich význam (M. Zaťko)
4. Spolupráca krajín RVHP pri zabezpečovaní palív a energie (T. Blažík)

B. Geografia ČSSR

1. Pôdny fond vybranej oblasti, jeho využívanie, narušenie a ochrana (L. Mičian)
2. Umelé vodné nádrže SSR a ich význam (M. Zaťko)
3. Pleistocénne zaľadnenie Západných Karpát (M. Bizubová)
4. Analýza dochádzky za prácou do vybraného závodu resp. do vybranej školy (V. Slavík)

C. Geografia rozvojových krajín

1. Poľnohospodárska výroba vybraného regiónu sveta so zameraním na rozvojové krajiny (P. Spišiak)
2. Vývoj a perspektívy rastu obyvateľstva vo svete (V. Slavík)
3. Hospodársky význam svetového oceánu (M. Zaťko)
4. Kampučská ľudová republika (M. Zaťková)

D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XVII. ročník: 1988/89 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Poprad

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Socialistické štáty

1. Berlín – hlavné mesto NDR (V. Slavík)
2. Rozvoj energetiky štátov RVHP (M. Zaťková)
3. Geografia Madagaskarskej demokratickej republiky (M. Zaťková)
4. Rast obyvateľstva a problémy veľkomiest Latinskej Ameriky (K. Kasala)
5. Územný rozvoj vybraného priemyselného odvetvia národného hospodárstva ZSSR po VOSR, napr. hutníctva železa (T. Blažík, V. Lauko)

B. Geografia ČSSR

1. Zdroje geotermálnej energie na Slovensku a ich využitie na príklade vybranej oblasti (lokality) (M. Zaťková)
2. Cestovný ruch vybraného prírodného celku ČSSR (Vysoké Tatry, Malá Fatra, ...) (E. Otrubová)
3. Lesná prikrývka vybraného regiónu SSR, resp. ČSSR a zákonitosti jej priestorovej diferenciacie (F. Zatkalík)
4. Nerastné suroviny vybraného regiónu ČSSR, ich význam a využitie (M. Bizubová)

C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia

1. Vplyv poľnohospodárskej výroby na životné prostredie vybraného regiónu SSR (P. Spišiak)
2. Priestory skládok odpadov vybraného mesta a ich zhodnotenie z hľadiska ochrany životného prostredia (L. Seko)
3. Priestory zelene vybraného mesta (územia) a hodnotenie ich funkčného využitia z hľadiska ochrany životného prostredia (L. Seko)
4. Návrh na trasu náučného chodníka v prírodnej krajine miestnej oblasti so zameraním na ochranu prírody (L. Seko)

D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XVIII. ročník: 1989/90 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Brezno, Stredná ekonomická škola

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

A. Aktuálne problémy z regionálnej geografie sveta

1. Geografia Rakúska (M. Zaťková)
2. Geografia vybraného regiónu Zakaukavskej časti ZSSR (napr. Gruzínska) (E. Rajčáková)
3. Surovinový potenciál európskych socialistických štátov (T. Blažík)
4. Ekonomická geografia krajín Perzského zálivu (R. Ištók)

B. Geografia ČSSR

1. Travertíny Západných Karpát, ich charakteristika, stratigrafia a využitie (M. Bizubová)
2. Geografia vybraného kúpeľného mesta SSR (ČSSR) (E. Otrubová)
3. Geografické perspektívy vývoja cestnej siete Slovenska (P. Korec)
4. Vzťah medzi charakterom prírodného prostredia a využitím krajiny vo vybranej časti SSR (L. Mičian)

C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia

1. Vplyv urbanizácie na životné prostredie vybraného regiónu SSR (V. Slavík)
2. Vplyv chemického priemyslu na životné prostredie vybraného regiónu SSR (J. Mládek)
3. Hospodárske využívanie vybraného pohoria z hľadiska ochrany životného prostredia (L. Seko)
4. Vodné zdroje miestnej oblasti, ich využitie a ochrana (M. Zaťko)

D. Ľubovoľná téma z geografie ČSSR, socialistických a rozvojových krajín

XIX. ročník: 1990/91 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Gymnázium, Skalica

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  - 1. Problém AIDS vo svete a jeho priestorová difúzia (V. Slavík)
  - 2. Mongolská ľudová republika (M. Zaťková)
  - 3. Geografická charakteristika krajín Beneluxu a ich postavenie v hospodárskej štruktúre Európy (E. Rajčáková)
  - 4. Problém rozvoja ekonomického rajónu Ďalekého východu ZSSR (T. Blažík)
  - 5. Prírodné zdroje štátov EHS, ich využívanie a ochrana (M. Zaťková)
- B. Geografia Československa
  - 1. Materiálno-technická základňa športových aktivít a ich využiteľnosť vo vybranom okrese (V. Slavík)
  - 2. Analýza hospodárskeho vývoja vybraného sídla a prognóza jeho ďalšieho vývoja (D. Kusendová)
  - 3. Obraz vybraného slovenského mesta z pohľadu jeho obyvateľov (L. Tolmáči)
  - 4. Vývin štátneho územia Československa (V. Lauko)
  - 5. Porovnanie poľnohospodárskeho potenciálu nížin Slovenska (L. Mičian)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  - 1. Rozvoj jadrovej energetiky a vplyv jadrových elektrární na životné prostredie (E. Rajčáková)
  - 2. Problémy znečistenia a ochrany ovzdušia vo vybranom regióne (M. Zaťková)
  - 3. Problémy znečistenia, ochrany a tvorby krajiny na malom území (L. Mičian)
  - 4. Lesný fond vybraného regiónu Československa, jeho význam a ochrana (F. Zatkalík)
- D. Ľubovoľná téma

XX. ročník: 1991/92 Zemepisná olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Zlaté Moravce, Gymnázium J. Kráľa

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  - 1. Regionálno-geografická charakteristika Brazílie (K. Kasala)
  - 2. Geografická charakteristika krajín v oblasti Perzského zálivu (C. Farkaš)
  - 3. Zjednotené Nemecko (komplexná geografická charakteristika) (E. Rajčáková)
  - 4. Vybrané problémy socio-ekonomicko-geografickej štruktúry štátov EHS (M. Zaťková)
- B. Geografia Česko-Slovenska
  - 1. Regionálna analýza vybraného fyzicko-geografického regiónu Česko-Slovenska (V. Lauko)
  - 2. Vodné zdroje vybraného regiónu (M. Zaťko)
  - 3. Lužné lesy Slovenskej republiky, resp. menšieho regiónu (F. Zatkalík)
  - 4. Národnostná štruktúra vybraného regiónu SR (V. Slavík)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  - 1. Problémy životného prostredia vybraného mesta – sídla (O. Bašovský)
  - 2. Využitie a ochrana krajiny (vybraného) veľkoplošného chráneného územia (SR) (L. Seko)
  - 3. Ohrozené druhy živočíchov SR a ich ochrana (F. Zatkalík)
  - 4. Vplyv výživy a kvality životného prostredia na zdravie obyvateľov v SR, resp. vybranom regióne SR (V. Slavík)
- D. Ľubovoľná téma

XXI. ročník: 1992/93 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Gymnázium, Považská Bystrica

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  - 1. Geografická charakteristika Dánska (M. Zaťková)
  - 2. Geografická charakteristika štátu Izrael (A. Gajdoš)
  - 3. Geografia arktických oblastí (M. Zaťko)
  - 4. Geografia Tureckej republiky (T. Blažík)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  - 1. Vývoj a súčasné premeny priemyselnej výroby vybraného závodu (mesta, okresu) (J. Mládek)
  - 2. Obyvateľstvo vybranej regionálnej jednotky (Slovensko, okres, mesto, obec) (J. Mládek)
  - 3. Vplyv kultúrno-historických pamiatok na rozvoj cestovného ruchu vo vybranej oblasti (E. Otrubová)
  - 4. Územné členenie Slovenskej republiky – doterajší vývoj, súčasný stav a perspektívy (V. Slavík)
  - 5. Geografické exkurzie v miestnom regióne (M. Zaťková)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  - 1. Ohrozené druhy rastlín SR (resp. menšieho regiónu) a ich ochrana (F. Zatkalík)
  - 2. Náučné chodníky na Slovensku (M. Bizubová)
  - 3. Antropogénne pôdy, zeminy a usmernené i neusmernené depónie v zázemí vybraného sídla (M. Kolény)
  - 4. Umelé vodné nádrže (priehrady, rybníky) a ich vplyv na krajinu (M. Zaťko)
- D. Voľná téma

XXII. ročník: 1993/94 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Piešťany, Hotelová akadémia

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  - 1. Cestovný ruch európskych krajín stredomorskej oblasti (E. Rajčáková)
  - 2. Hlavné mestá Európy (V. Slavík)
  - 3. Holandsko – krajina bojujúca s morom (M. Zaťková)
  - 4. Nový Zéland – vzdialená ostrovná krajina (M. Zaťková)
  - 5. Problém hladu v Afrike (G. Zubrický)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  - 1. Stavebné a dekoračné kamene na Slovensku (M. Bizubová)
  - 2. Zimné strediská cestovného ruchu vybraného pohoria (E. Otrubová)
  - 3. Rast obchodnej a služobnej siete vo vybranom sídle (P. Spišiak)
  - 4. Vinohradníctvo na Slovensku, resp. vybranej oblasti (V. Slavík, P. Spišiak)
  - 5. Agroturistika vo vybranom území na vidieku (P. Spišiak)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  - 1. Problémy znečisťovania a ochrany svetového oceánu (M. Zaťko)
  - 2. Geografické aspekty odpadového hospodárstva miestnej oblasti (H. Kramáreková)
  - 3. Hodnotenie životného prostredia mesta jeho obyvateľmi (L. Seko)
  - 4. Miestne sady a parky, ich funkcia a vplyv na životné prostredie (T. Schlampová)
- D. Voľná téma

XXIII. ročník: 1994/95 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Rožňava, Gymnázium P. J. Šafárika

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  - 1. Švajčiarsko – krajina cestovného ruchu (M. Zaťková)
  - 2. Geografická charakteristika vybraného regiónu Českej republiky (M. Zaťková)
  - 3. Indonézia, Thajsko a Malajzia – nové „tigre“ v Juhovýchodnej Ázii (P. Likavský)
  - 4. Ekologické problémy Afriky (prípadne vybraný problém) (G. Zubrický)
  - 5. Regionálna charakteristika Mexika (H. Bujnová)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  - 1. Minerálne a termálne vody vybraného regiónu Slovenska (M. Zaťko)
  - 2. Nové trendy urbanizácie – Slovensko a svet (V. Slavík)
  - 3. Obnova a aktivizácia dediny alebo vybraného vidieckeho priestoru (P. Spišiak)
  - 4. Vysokoškolské centrá v SR (V. Slavík)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  - 1. Ekonomická aktivita v krajine – súlad a konflikty (J. Mládek)
  - 2. Odraz vnútornej dynamiky Zeme v prírodnej krajine Slovenska a jej vzťah k ochrane prírody a životného prostredia (M. Bizubová)
  - 3. Geotrofické črty vybraného maloplošného chráneného územia (H. Kramáreková)
  - 4. Životné prostredie sídla vo vedomí jeho obyvateľov (B. Nižňanský)
- D. Voľná téma

XXIV. ročník: 1995/96 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Banská Bystrica, Fakulta prírodných vied UMB

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  - 1. Nové štáty na území bývalej Juhoslávie (T. Blažík)
  - 2. Regionálno-geografická charakteristika Kanady (K. Kasala)
  - 3. Juhoafrická republika (G. Zubrický)
  - 4. Oblasti cestovného ruchu Španielska (M. Zaťková)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  - 1. Náučné cykloturistické trasy na Slovensku (M. Bizubová, Z. Machová)
  - 2. Vplyv hospodárskej činnosti na lesný fond vybraného regiónu (A. Hudáčková)
  - 3. Horniny v okolí môjho sídliska (A. Hyanková, P. Wágner)
  - 4. Jaskyne Slovenska (V. Lauko, M. Zaťko)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  - 1. Prírodné hrozby a katastrofy (J. Minár)
  - 2. Rozvoj jadrovej energetiky a vplyv jadrových elektrární na životné prostredie (E. Rajčáková)
  - 3. Predpokladané zmeny klímy na Zemi a ich možné dôsledky na životné prostredie (M. Zaťko)
  - 4. Vplyv urbanizácie na životné prostredie (V. Slavík)
- D. Voľná téma

XXV. ročník: 1996/97 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Zlaté Moravce, Gymnázium J. Kráľa

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  - 1. Miništáty Európy – Monaco, San Marino, Andora, Vatikán, Lichtenštajnské kniežatstvo (T. Blažík)
  - 2. Európske vodné cesty (A. Gajdoš)
  - 3. Južný spoločný trh – MERCOSUR (A. Gajdoš)
  - 4. Ostrovy a súostrovia Stredozemného mora (M. Zaťková)

5. Sociálne a ekonomické problémy súčasného sveta (P. Spišiak, M. Zaťková)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  1. Jazerá Slovenska (J. Minár)
  2. Transformácia socio-ekonomickej štruktúry Slovenska, resp. vybraného regiónu (J. Mládek)
  3. Územie Slovenska na historických mapách (B. Nižňanský)
  4. Nezamestnanosť a trh práce v SR, resp. vybranom regióne (E. Rajčáková)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  1. Skalné mestá na Slovensku a stav ich ochrany (M. Bizubová)
  2. Cestovný ruch a ochrana prírody veľkoplošného chráneného územia (B. Nižňanský)
  3. Odumierajúce dediny vo vybranom regióne Slovenska (P. Spišiak, G. Zubrický)
  4. Možnosti a problémy využitia alternatívnych zdrojov energie z hľadiska ochrany životného prostredia (M. Zaťková)
- D. Voľná téma

XXVI. ročník: 1997/98 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Trenčín, Gymnázium Ľ. Štúra

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  1. Francúzsko – svetová veľmoc v cestovnom ruchu (T. Blažík)
  2. Sahara – najväčšia púšť na svete (R. Ištók)
  3. Pestovanie olejnín vo svete a ich hospodársky význam (P. Spišiak, M. Zaťková)
  4. Antarktída – svetadiel ako žiadny iný (M. Zaťková)
  5. Štáty na Škandinávskom polostrove – Švédsko, Nórsko (M. Zaťková)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  1. Vývoj priemyslu SR, resp. vybraného priemyselného odvetvia na území Slovenska alebo vo vybranom regióne (D. Popjaková)
  2. Premeny vidieckych sídel SR na príklade vybraného sídla po roku 1989 (J. Rechterík)
  3. Charakteristika dopravného systému Slovenska a perspektívy jeho rozvoja (J. Rechterík)
  4. Monografie miest a obcí vybraného okresu SR (V. Slavík)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  1. Doliny Slovenska, ich využitie a ochrana (M. Bizubová)
  2. Ochrana poľnohospodárskej pôdy na Slovensku (M. Kolény)
  3. Vysokohorská turistika a horolezectvo a ich vplyv na životné prostredie (J. Rechterík)
  4. Biotopy v kultúrnej krajine vybraného územia Slovenska, ich využitie a ochrana (I. Ružek)
- D. Voľná téma

XXVII. ročník: 1998/99 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Bardejov, Gymnázium L. Stöckela

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  1. Európska únia – problémy a perspektívy (T. Blažík)
  2. Geografická charakteristika vybraného regiónu USA (K. Kasala, G. Zubrický)
  3. Japonsko (K. Kasala)
  4. Island a Grónsko – ostrovné krajiny v severnom Atlantiku (M. Zaťková)
  5. Portugalsko – krajina svetovej výstavy EXPO '98 (M. Zaťková)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  1. Kotliny Slovenska (K. Hajasová, V. Lauko)
  2. Hospodársky menej rozvinuté oblasti SR (V. Lauko, L. Tolmáči)

3. Kúpeľníctvo SR, resp. vybraného regiónu (E. Otrubová)
4. Vývoj územnej organizácie vybraného regiónu (E. Rajčáková)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  1. Využívanie neobnoviteľných prírodných zdrojov a environmentálne problémy (M. Bizubová)
  2. Novovyhlásené národné parky SR (V. Lauko)
  3. Prírodná pamiatka ako atraktivita cestovného ruchu (B. Nižňanský)
  4. Svetový oceán, jeho využívanie, znečisťovanie a ochrana (M. Zaťko, M. Zaťková)
- D. Voľná téma

XXVIII. ročník: 1999/2000 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Banská Štiavnica, Stredná lesnícka škola

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  1. India – krajina rodiny národov (R. Ištók)
  2. Geografická charakteristika Sibíri (A. Mádziková)
  3. Austrália – vzdialený svetadiel (M. Zaťková)
  4. Grécko – krajina cestovného ruchu (M. Zaťková)
  5. Atlaské štáty (Maroko, Alžírsko, Tunisko) (G. Zubrický)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  1. Výroba elektrickej energie na Slovensku (V. Lauko)
  2. Geografické aspekty religióznej problematiky vo vybranom regióne (R. Matlovič)
  3. Cezhraničná spolupráca Slovenska so susednými štátmi (P. Spišiak)
  4. Mikroregióny na Slovensku (P. Spišiak)
  5. Porovnanie životnej úrovne Slovenska a ostatných štátov sveta na základe vybraných štatistických ukazovateľov (L. Tolmáči)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  1. Vodopády Slovenska, ich ochrana a význam pre cestovný ruch (M. Bizubová, J. Minka)
  2. Vplyv automobilovej dopravy na životné prostredie (K. Hajasová)
  3. Geografické aspekty kvality životného prostredia vybraného regiónu (H. Kramáreková)
  4. Národné parky vybraného regiónu (štátu) sveta (M. Zaťková)
- D. Voľná téma

XXIX. ročník: 2000/2001 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Humenné, Gymnázium gen. L. Svobodu

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  1. Závislé územia vo svete na konci 20. storočia (R. Ištók)
  2. Zmeny názvov a hraníc štátov v 20. storočí vo vybranom regióne – Európa, Afrika, Amerika, Ázia (T. Tolmáčiová)
  3. Európa v roku 2000 (M. Zaťková)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  1. Poznávacie trasy vo vybranom území Slovenska (A. Dubcová, H. Kramáreková)
  2. Slovensko v roku 2000 (V. Lauko)
  3. Bratislava – hlavné mesto SR v roku 2000 (V. Lauko)
  4. Problémy a možnosti rozvoja slovenského vidieka (P. Spišiak)
  5. Problémy pričlenených a odčlenených sídel na Slovensku na konci milénia (P. Spišiak)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  1. Biosférické rezervácie (I. Háberová)

2. Zmeny vo vybranom environmentálne ohrozenom regióne Slovenska (A. Dubcová, H. Kramáreková)
  3. Problémy stresových faktorov vybraného územia, možnosti ich využitia a riešenia (L. Mičian)
  4. Ekologické poľnohospodárstvo (P. Spišiak)
  5. V akom prostredí bude ľudstvo žiť v 21. storočí? (M. Zaťko)
- D. Voľná téma

XXX. ročník: 2001/2002 Geografická olympiáda

Miesto konania celoslovenského kola: Zlaté Moravce, Gymnázium J. Kráľa

Kategórie a témy písomných súťažných prác:

- A. Aktuálne geografické problémy z regionálnej geografie sveta
  1. Náboženstvá Ázie (T. Blažík)
  2. Poľsko – významný sused Slovenska (T. Blažík, G. Zubrický)
  3. Zdravie obyvateľstva sveta, resp. vybraného regiónu (A. Dubcová, H. Kramáreková)
  4. Írsko – zelený ostrov v Atlantiku (M. Zaťková)
  5. Vojensko-politické a etnické konflikty v Afrike (G. Zubrický)
- B. Aktuálne geografické problémy z geografie SR
  1. Slovensko na ceste do Európskej únie (T. Blažík)
  2. Pútnický turizmus Slovenska (V. Kandráčková)
  3. Tatry – aktuálne problémy cestovného ruchu (V. Lauko, E. Otrubová)
  4. Moje krajské mesto (V. Slavík)
  5. Rozvoj mikroregiónov Slovenska (P. Spišiak)
- C. Ekologické problémy, ochrana a tvorba životného prostredia
  1. Historické parky na Slovensku (resp. Historické parky a záhrady v mojom okolí) (Z. Hochmuth)
  2. Tropické dažďové pralesy, spôsoby využívania a problémy ich ochrany (D. Ružek)
  3. Trvalo udržateľný rozvoj vo vybranej socio-ekonomickej aktivite (P. Spišiak)
  4. Lokality svetového prírodného a kultúrneho dedičstva na Slovensku na prahu tretieho milénia (M. Zaťková)
- D. Voľná téma

Za 30 rokov existencie Geografickej olympiády sa na 1., 2. alebo 3. mieste v celoštátnom kole umiestnil aspoň jeden účastník zo 70 gymnázií a 3 odborných škôl. I keď nemáme kompletne zdokumentované všetky ročníky (chýbajú nám listiny účastníkov a víťazov za roky 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1989, 1990), aspoň 5 víťazov (na 1. až 3. mieste) bolo zo 17 gymnázií, 10 a viac z troch gymnázií (Gymnázium A. Stöckela Bardejov (23), Bratislava – Metodova (15), Gymnázium P. J. Šafárika – Rožňava (13)). V tomto smere treba zvlášť oceniť prácu pána prof. RNDr. V. Sabola z bardejovského gymnázia, najmä v ostatných 10-tich ročníkoch, kedy sa žiaci tohto gymnázia z uvedených 23 miest 14-krát umiestnili na 1. mieste.

V nasledujúcom prehľade uvádzame víťazov Geografickej olympiády (umiestnených na 1., 2. a 3. mieste v celoštátnom kole) okrem ročníkov z ktorých výsledky nemáme (po reorganizácii bývalého Domu pionierov a mládeže K. Gottwalda sa niektoré materiály stratili). Preto sa ospravedlňujeme tým školám, ktorých žiaci boli úspešní v ročníkoch XI. až XV., XVII. a XVIII., že v uvedenom prehľade víťazov ich žiaci nie sú uvedení. Ak by však mali záznamy o umiestnení svojich žiakov na 1., 2. a 3. mieste v uvedených ročníkoch, môžu nám to oznámiť a v niektorom čísle pripravovaného Spravodaja o Geografickej olympiáde, resp. v časopise Geografia by sme ich uverejnili. Napríklad pri príležitosti 23. ročníka celoštátného kola Geografickej olympiády na gymnáziu P. J. Šafárika v Rožňave v

informačnom materiály o gymnáziu a meste Rožňava sú uvedení aj úspešní riešitelia Geografickej olympiády po školský rok 1994-1995. Z tohto materiálu sa dá zistiť, že v XIII. ročníku (1984-1985) na 1. mieste v celoslovenskom kole sa umiestnil Gabriel Zubriczký, v XIV. ročníku na 2. mieste Pavol Dávid, ktorý v nasledujúcom XV. ročníku sa umiestnil na 1. mieste a v XVIII. ročníku (1989-1990) na 1. mieste J. Tóth.

Prehľad víťazov (umiestnenia na 1., 2. a 3. mieste) v jednotlivých ročníkoch celoštátneho kola GO podľa kategórií

I. ročník	22. – 24. jún 1973	Bratislava
Kategória „A“		
1. Z. Mucina		Gymnázium Piešťany
2. R. Vargová		Gymnázium Rožňava
3. I. Kamaromiová		Gymnázium Rožňava
Kategória „B“		
1. R. Veselý		Gymnázium Košice, Šrobárova ul.
2. P. Plesník		Gymnázium A. Markuša, Bratislava (Grösslingova)
3. J. Spálová		Gymnázium Košice, Šmeralova ul.
II. ročník	3. – 5. máj 1974	Bratislava
Kategória „A“		
1. Z. Mucina		Gymnázium Piešťany
2. J. Bosáková		Gymnázium Piešťany
3. J. Kinček		Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Kategória „B“		
1. L. Vanáková		Gymnázium J. Hronca, Bratislava
2. J. Podmanická		Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
3. J. Palo		Gymnázium Košice, Šrobárova ul.
Kategória „C“		
1. M. Guniš		Gymnázium J. Hronca, Bratislava
2. A. Magula		Gymnázium Dunajská Streda
3. L. Repášová		Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
III. ročník	15. – 18. máj 1975	Bratislava
Kategória „A“		
1. K. Husár		Gymnázium J. Hronca, Bratislava
2. S. Krno		Gymnázium J. Hronca, Bratislava
3. A. Budykevičová		Gymnázium Košice, Šmeralova ul.
Kategória „B“		
1. L. Janoviš		SEŠ Bratislava
2. P. Podolák		Gymnázium L. Novomestského, Bratislava
3. V. Karvaj		Gymnázium Nitra – Párovce
Kategória „C“		
1. L. Zelková		Gymnázium Trenčín
2. E. Kostkovčín		Gymnázium Sabinov
3. O. Jágrik		Gymnázium Považská Bystrica
IV. ročník	16. – 18. máj 1976	Bystrička-Dierová
Kategória „A“		
1. L. Vanáková		Gymnázium J. Hronca, Bratislava
2. M. Nedelková		Gymnázium Zvolen
3. V. Krčméry		Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Kategória „B“		
1. V. Ivanides		Gymnázium Poprad
2. J. Šavelová		Gymnázium Poprad
3. E. Kostkovčín		Gymnázium Sabinov
Kategória „C“		
1. V. Szekely		Gymnázium L. Novomestského, Bratislava
2. J. Mečiar		Gymnázium Žilina
3. M. Noval		Gymnázium Dolný Kubín

V. ročník   **12. – 15. máj 1977**

Kategória „A“

1. A. Strecková
2. M. Pivoňka
3. A. Múdry

Kategória „B“

1. K. Záhoranská
2. I. Podhorná
3. P. Michálik

Kategória „C“

1. V. Szekely
2. M. Paclová
3. V. Krčméry

VI. ročník   **11. – 14. máj 1977**

Kategória „A“

1. A. Strecková
2. P. Ďuroš
3. M. Olášová

Kategória „B“

1. R. Červený
2. A. Mojzeš
3. P. Milčúnek

Kategória „C“

1. V. Szekely
2. V. Krčméry
3. A. Garajová

VII. ročník   **10. – 13. máj 1979**

Kategória „A“

1. D. Kollár
2. M. Jenčo
3. I. Šarmír

Kategória „B“

1. A. Mojzeš
2. A. Mercelová
3. J. Bártová

Kategória „C“

1. M. Olášová
2. J. Spillerová
3. T. Chrenek

Kategória „D“

1. V. Krčméry
2. S. Demčáková
3. T. Kudláčová

VIII. ročník   **15. – 18. máj 1980**

Kategória „A“

1. D. Kollár
2. E. Čaplovičová
3. J. Gábrišová

Kategória „B“

1. P. Lengyel
2. J. Bártová
3. L. Magulová

Kategória „C“

1. T. Chrenek
2. P. Hapák
3. J. Buček

Bratislava

Gymnázium, Bratislava, Makarenkova (Einsteinova)
Gymnázium Martin
Gymnázium Žilina-Hliny

Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium E. Gudernu Nitra
Gymnázium A. Markuša, Bratislava

Gymnázium L. Novomestského, Bratislava
Gymnázium Bratislava, Vazovova ul.
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.

Nová Baňa-Hrabiny

Gymnázium, Bratislava, Makarenkova (Einsteinova)
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium E. Gudernu Nitra

Gymnázium Trenčín
Gymnázium Gíraltovce
Gymnázium Topoľčany

Gymnázium L. Novomestského, Bratislava
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium Nové Zámky

Martin-Jedľoviny

Gymnázium Trnava, Hollého
Gymnázium Michalovce
Gymnázium, Bratislava, Makarenkova (Einsteinova)

Gymnázium Gíraltovce
Gymnázium Trnava
Gymnázium E. Gudernu Nitra

Gymnázium E. Gudernu Nitra
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium Nitra – Párovce

Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium Košice, Šrobárova ul.
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.

Nová Baňa-Hrabiny

Gymnázium Trnava (Hollého)
Gymnázium, Bratislava, Makarenkova (Einsteinova)
Gymnázium E. Gudernu Nitra

Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium E. Gudernu Nitra
Gymnázium Nitra – Párovce

Gymnázium Nitra – Párovce
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium Rajec

Kategória „D“

1. D. Čardášová
2. V. Savčinský
3. A. Pleskot

Gymnázium Levice
Gymnázium Bardejov
Gymnázium Malacky

IX. ročník 7. – 10. máj 1981

Kategória „A“

1. J. Kátlovska
2. P. Popjak
3. M. Šprlák

Stará Lesná

Gymnázium Myjava
Gymnázium Bardejov
Gymnázium Trstená

Kategória „B“

1. J. Minár
2. Z. Gúziková
3. H. Kallnassyová

Gymnázium Zlaté Moravce
Gymnázium Bratislava, Bilkova ul.
Pedagogická škola Prešov

Kategória „C“

1. G. Pirický
2. B. Divinský
3. A. Helbich

Gymnázium Košice, Šrobárova ul.
Gymnázium Bratislava, L. Sáru
Gymnázium Rajec

Kategória „D“

1. J. Krišťáková
2. E. Zimáková
3. P. Zatkalk

Gymnázium Rožňava
Gymnázium Trnava
Gymnázium Trnava

X. ročník 23. – 25. máj 1982

Kategória „A“

1. S. Šlosiarik
2. M. Nemšák
3. P. Piaček

Patince pri Komárne

Gymnázium Moldava n/Bodvou
Gymnázium Zvolen
Gymnázium Trnava

Kategória „B“

1. V. Nuhlíček
2. Z. Jakubovská
3. A. Kysel'ová

SEŠ Bratislava, Februárového víťazstva
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium Trnava

Kategória „C“

1. G. Pirický
2. B. Divinský
3. A. Helbich

Gymnázium Košice, Šrobárova ul.
Gymnázium Bratislava, L. Sáru
Gymnázium Rajec

Kategória „D“

1. J. Szöllos
2. M. Šúri
3. I. Liška

Gymnázium Rožňava
Gymnázium Trnava
Gymnázium Piešťany

XVI. ročník 14. – 17. apríl 1988

Kategória „A“

1. Jana Bláhová
2. Róbert Sedlák
3. Dušan Marčok

Modra-Piesok

Gymnázium Topoľčany
Gymnázium Rožňava
Gymnázium Považská Bystrica

Kategória „B“

1. Monika Mariothová
2. Mário Oláh
3. Jaroslava Poláčiková

Gymnázium J. Hollého Trnava
Gymnázium E. Gudernu Nitra
Gymnázium E. Gudernu Nitra

Kategória „C“

1. Jana Stadrukerová
2. Slávka Slosiariková
3. Alexander Fotta

Gymnázium Bratislava, Makarenkova ul.
Gymnázium Moldava nad Bodvou
Gymnázium Bratislava, L. Sáru

Kategória „D“

1. Slávka Bachurová
2. Richard Kiška
3. Elena Boháčiková

Gymnázium Košice, Šmeralova ul.
Gymnázium Žilina
Gymnázium Žilina

XIX. ročník 25. – 28. apríl 1991

Kategória „A“

1. Ján Tóth
2. Jana Kunicová
3. Zuzana Ondrejčíková

Kategória „B“

1. Anna Niemašíková
2. Martina Zborovianová
3. Marcela Žarnovská

Kategória „C“

1. Adriana Maňková
2. Nataša Udajová
3. Vladimír Falťan

Kategória „D“

1. Rastislav Milovský
2. Lucián Gonda
3. Ján Senčák

XX. ročník 23. – 26. apríl 1992

Kategória „A“

1. Jana Kunicová
2. Daniel Gurnák
3. Radoslav Zigo

Kategória „B“

1. Veronika Mariothová
2. Jozef Dolinský
3. Natália Cvengrošová

Kategória „C“

1. Vladimír Falťan
2. Žaneta Stupková
3. Markéta Stripajová

Kategória „D“

1. Monika Halkociová
2. Silvia Grmanová
3. Zuzana Keškėšová

XXI. ročník 24. – 27. apríl 1993

Kategória „A“

1. Adriana Zlacká
2. Hana Lukšů
3. Radoslav Zigo

Kategória „B“

1. Viera Bendíková
2. Radoslav Klamár
3. Radovan Skyba

Kategória „C“

1. Radoslav Bonk
2. Peter Abopfy
3. Viera Rozinová

Kategória „D“

1. Martina Vacziová
2. Zuzana Hajková
3. Mária Klímová

XXII. ročník 28. apríl – 1. máj 1994

Kategória „A“

1. Katarína Zigová
2. Marcel Šatonek
3. Juraj Rovný

Skalica – Gymnázium

Gymnázium P. J. Šafárika Rožňava
Gymnázium Svidník
Gymnázium Nové Mesto nad Váhom

Gymnázium Spišská Nová Ves
Gymnázium Prešov
Gymnázium L. Stöckela Bardejov

Gymnázium L. Stöckela Bardejov
Gymnázium Šahy
Gymnázium Kysucké Nové Mesto

Gymnázium Bratislava
Gymnázium Prešov
Gymnázium Prešov

Zlaté Moravce – Gymnázium J. Kráľa

Gymnázium Svidník
Gymnázium Nové Mesto nad Váhom
Gymnázium Šahy

Gymnázium Trnava, Hviezdoslavova ul.
Gymnázium Piešťany
Gymnázium Spišská Nová Ves

Gymnázium Kysucké Nové Mesto
Gymnázium Trnava, Hollého ul.
Gymnázium Rožňava

Gymnázium L. Stöckela Bardejov
Gymnázium Bratislava, Einsteinova ul.
Gymnázium Nové Zámky

Považská Bystrica – Gymnázium

Gymnázium Prešov, Konštantinova ul.
Gymnázium Žilina, Hlinská ul.
Gymnázium Šahy

Gymnázium P. J. Šafárika Rožňava
Gymnázium Humenné
Gymnázium Púchov

Gymnázium Prešov, Konštantinova ul.
Gymnázium I. Horvátha Bratislava
Gymnázium Zlaté Moravce

Gymnázium L. Stöckela Bardejov
Gymnázium E. Štúra Trenčín
Gymnázium Trebišov

Piešťany – Hotelová akadémia

Gymnázium Šahy
Gymnázium Bardejov
Gymnázium J. Hollého Trnava

Kategória „B“

1. Martina Viteková
2. Gabriela Baníková
3. Marian Ondáš

Kategória „C“

1. Erika Trojanová
2. Eva Piačková
3. Andrea Heurelyová

Kategória „D“

1. Radovan Skyba
2. Miriam Tirpáková
3. Peter Čajka

Gymnázium Piešťany
Gymnázium Trebišov
Gymnázium Levoča

Gymnázium T. Ševčenka Prešov
Gymnázium J. Kráľa Zlaté Moravce
Gymnázium Zlaté Moravce

Gymnázium Púchov
Gymnázium Vranov
Gymnázium Trnava, Hviezdoslavova ul.

XXIII. ročník 26. – 29. apríl 1995

Kategória „A“

1. Ivana Knapová
2. Zuzana Magdová
3. Martin Šuhaj

Kategória „B“

1. František Mészároš
2. Eva Sabolová
3. Michaela Klierová

Kategória „C“

1. Peter Pavličko
2. Peter Kőteleš
3. Mariola Ďuránová

Kategória „D“

1. Roman Gajdoš
2. Hana Petříková
3. Roman Fuzák

Rožňava – Gymnázium P. J. Šafárika

Gymnázium Prešov, Konštantinova ul.
Gymnázium Košice, Opatovská ul.
Gymnázium Lipany

Gymnázium Šamorín
Gymnázium Prešov, Konštantinova ul.
Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín

Gymnázium Bardejov
Gymnázium Gelnica
Gymnázium Rožňava

Gymnázium Košice, Šrobárova ul.
Gymnázium Prešov, Konštantinova ul.
Gymnázium Púchov

XXIV. ročník 25. – 28. apríl 1996

Kategória „A“

1. Slavomír Ondoš
2. Peter Klanduch
3. Andrea Kofritová

Kategória „B“

1. Zuzana Skurková
2. Jozef Chovanec
3. Zlatica Matejková

Kategória „C“

1. František Mészároš
2. Terézia Copláková
3. Martina Rolincová

Kategória „D“

1. Daniel Klimovský
2. Zora Obuchová
3. Katarína Cuperová

Banská Bystrica – Fakulta prírodných vied UMB

Gymnázium Bardejov
Gymnázium Žilina, Hlinská ul.
Gymnázium Prešov, Podjavorinská ul.

Gymnázium Krompachy
Gymnázium Bardejov
Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín

Gymnázium Šamorín
Gymnázium Šamorín
Gymnázium Hlohovec

Obchodná akadémia Prešov
Gymnázium Martin
Gymnázium Bardejov

XXV. ročník 25. – 28. apríl 1997

Kategória „A“

1. Richard Feciskanin
2. Peter Klanduch
3. A. Tusičisný

Kategória „B“

1. Slavomír Ondoš
2. D. Ilenčík
3. Ľubica Hamlíková

Kategória „C“

1. Terézia Copláková

Zlaté Moravce – Gymnázium J. Kráľa

Gymnázium Bardejov
Gymnázium Žilina, Hlinská ul.
Gymnázium Banská Bystrica, Tajovského ul.

Gymnázium Bardejov
Obchodná akadémia Bratislava, Račianska ul.
Gymnázium Ľ. Štúra Trenčín

Gymnázium Šamorín

2. Ivan Humeník
3. M. Klincová
- Kategória „D“
1. Zlatica Matejková
2. Jaroslav Kuchar
3. Jozef Chovanec
- XXVI. ročník 23. – 26. apríl 1998**
- Kategória „A“
1. Peter Klanduch
2. Richard Feciskanin
3. Martin Maďar
- Kategória „B“
1. Slavomír Ondoš
2. Jaroslav Kuchar
3. Lenka Luláková
- Kategória „C“
1. Michal Karady
2. Michal Orlický
3. Ľubica Hamlíková
- Kategória „D“
1. Zuzana Skurková
2. Michal Gallay
3. Monika Škrobuláková
- XXVII. ročník 22. – 25. apríl 1999**
- Kategória „A“
1. Zuzana Vlčková
2. Martin Vittek
3. Soňa Verešová
- Kategória „B“
1. Richard Feciskanin
2. Jaroslav Kuchar
3. Lucia Polačková
- Kategória „C“
1. Roman Bačkor
2. Branislav Šprocha
3. Dáša Dudová
- Kategória „D“
1. Ľubica Hamlíková
2. Martina Višňovská
3. Michal Lehuta
- XXVIII. ročník 27. – 30. apríl 2000**
- Kategória „A“
1. Ivan Záhorec
2. Mária Šutková
3. Matej Stano
- Kategória „B“
1. Richard Feciskanin
2. Tomáš Czödör
3. Andrea Kubišová
- Kategória „C“
1. Michal Chovanec
2. Marián Nevolný
3. Štefan Sitarčík
- Kategória „D“
1. Michal Gallay
2. Michal Lehuta
3. Libuša Chovanová
- Gymnázium Košice, T. Akvinského
Gymnázium Žilina, Hlinská ul.
- Gymnázium L. Štúra Trenčín
Gymnázium Prešov, Mudroňova ul.
Gymnázium Bardejov
- Trenčín – Gymnázium L. Štúra**
- Gymnázium Žilina, Hlinská ul.
Gymnázium Bardejov
Gymnázium Bratislava, Grösslingová ul.
- Gymnázium Bardejov
Gymnázium Prešov, Mudroňova ul.
Gymnázium L. Štúra Trenčín
- Gymnázium Michalovce
Gymnázium Prešov, Mudroňova ul.
Gymnázium L. Štúra Trenčín
- Gymnázium Krompachy
Gymnázium Veľký Krtíš
Gymnázium Michalovce
- Bardejov – Gymnázium L. Stöckela**
- Gymnázium Košice, Alejová ul.
Gymnázium Šurany
Gymnázium Bratislava, Einsteinova ul.
- Gymnázium Bardejov
Gymnázium Prešov, Mudroňova ul.
Gymnázium Žilina, V. Okružná
- Gymnázium Levice
Gymnázium Dubnica nad Váhom
Gymnázium Michalovce
- Gymnázium L. Štúra Trenčín
Gymnázium Krompachy
Gymnázium Bratislava, Grösslingová ul.
- Banská Štiavnica – Stredná lesnícka škola**
- Gymnázium J. Hronca Bratislava
Gymnázium Zlaté Moravce
Gymnázium J. Bottu Trnava
- Gymnázium Bardejov
Gymnázium Bratislava, Metodova ul.
Gymnázium Myjava
- Gymnázium Bardejov
Gymnázium L. Štúra Zvolen
Gymnázium Humenné
- Gymnázium Veľký Krtíš
Gymnázium Bratislava, Grösslingová ul.
Gymnázium M. M. Hodžu Liptovský Mikuláš

XXIX. ročník 26. – 29. apríl 2001**Humenné – Gymnázium gen. L. Svobodu**

Kategória „A“

1. Mária Šutková
2. Michal Osích
3. Katarína Čintalová

Gymnázium Zlaté Moravce
Gymnázium Dubnica nad Váhom
Gymnázium Modra

Kategória „B“

1. Michal Chovanec
2. Lucia Polačková
3. Ivana Tomíková

Gymnázium Bardejov
Gymnázium Žilina, V. Okružná
Gymnázium Dubnica nad Váhom

Kategória „C“

1. Branislav Šprocha
2. Michal Lehuta
3. Alena Labunová

Gymnázium Dubnica nad Váhom
Gymnázium Bratislava, Grösslingová ul.
Gymnázium Humenné

Kategória „D“

1. Zlatica Onkaninová
2. Martina Belicová
3. Martin Smatana

Gymnázium Bardejov
Gymnázium Dubnica nad Váhom
Gymnázium Zlaté Moravce

XXX. ročník 26. – 28. apríl 2002**Zlaté Moravce – Gymnázium J. Kráľa**

Kategória „A“

1. Robert Krpel
2. Marek Adamčík
3. Vladimír Žák

Gymnázium Š. Moyzesa Banská Bystrica
Gymnázium Trnava, Hviezdoslavova ul.
Gymnázium Bardejov

Kategória „B“

1. Martin Smatana
2. Jana Karnetová
3. Zuzana Tomanová

Gymnázium Zlaté Moravce
Gymnázium Žilina, Varšavská cesta
Gymnázium Senica

Kategória „C“

1. Zuzana Varadinová
2. Peter Halko
3. Marián Vittek

Gymnázium Bratislava, Grösslingová ul.
Gymnázium Rožňava
Gymnázium Šurany

Kategória „D“

1. Juraj Hreško
2. Matej Blažek
3. Tomáš Pšenka

Gymnázium Zlaté Moravce
Gymnázium Bratislava, Grösslingová ul.
ZŠ odevná Púchov

Uvedený prehľad víťazov Geografickej olympiády môžeme ešte doplniť na základe tých súťažných prác, ktoré sú uložené v archíve Katedry fyzickej geografie a geoekológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Ide o týchto súťažiacich:

XI. ročník (1982/83): Mária Ovečková, Gymnázium Senica, Iveta Chupáčová, Gymnázium Kysucké Nové Mesto, Peter Piaček, Gymnázium Trnava, Hollého ul., Peter Zaťko, Gymnázium Bratislava, Metodova ul.

XII. ročník (1983/84): Vladimír Vigaš, Gymnázium V. O. Tótha, Martin, Peter Talaga, Gymnázium Bratislava, L. Novomestského, Gréta Vajlíková, Gymnázium Bratislava, L. Sáru

XIII. ročník (1984/85): Marián Melo, Gymnázium Žilina, Okružná ul., René Matlovič, Gymnázium Prešov, ul. Tarasa Ševčenka, Karol Jenčo, Gymnázium Vrútky.

XIV. ročník (1985/86): Ivana Pavlíková, Gymnázium Nitra, Ivan Chropan, Gymnázium Bratislava, Metodova ul., Peter Vantara, Gymnázium Vrútky.

XV. ročník (1986/87): Marcel Otruba, Gymnázium Bratislava, I. Novomestského, Slávka Bachurová, Gymnázium Košice, Šmeralova, Katarína Matulisková, Gymnázium Bratislava, Bilíkova ul.

XVII. ročník (1988/89): Alexander Fotta, Gymnázium Bratislava, L. Sáru, Marek Caltík, Gymnázium Bratislava, L. Sáru, Marián Možucha, Gymnázium Rajec.

XVIII. ročník (1989/90): Alexander Fotta, Gymnázium Bratislava, L. Sáru, Daniel Gurňák, Gymnázium Nové Mesto nad Váhom.

POOHLIADNUTIE ZA „MALOU“ GEOGRAFICKOU OLYMPIÁDOU

K najobľúbenejším predmetovým súťažiam medzi žiakmi základných a stredných škôl bezosporu patrí i Geografická olympiáda. I keď táto na úrovni stredných škôl má už svoju históriu, v tomto roku oslávila svoje 30. výročie, Geografická olympiáda pre základné školy a 8-ročné gymnáziá (GO pre ZŠ a OGY) má oficiálne za sebou rokov iba osem. Napriek tomu svojím obsahom oslovila už tisíce žiakov.

Úsilie zanietených pedagógov a metodikov predmetu, ktorí túto súťaž na jej začiatku realizovali len na vlastných školách či v rámci niektorých okresov, sa zavŕšilo v školskom roku 1993/94, kedy odštartoval „zahrievací“ nultý ročník „malej“ olympiády, t. j. Geografickej olympiády pre ZŠ a I. stupeň 8-ročných gymnázií v štruktúre od školských, cez okresné až po krajské kolá. Prvé celoslovenské kolo sa uskutočnilo až v školskom roku 1997/98.

Aj na úrovni ZŠ a OGY bolo a aj je cieľom Geografickej olympiády rozvíjať záujem žiakov o geografiu ako nosného predmetu poznávania krajiny a prírody. Má prispieť k zvýšeniu a k aktualizácii úrovne vyučovania geografie, podporiť rozširovanie geografických odborností žiakov, praktických zručností v topografii, v záujmovej činnosti pri poznávaní a ochrane miestnej krajiny vedie žiakov ku komplexnému chápaniu vzťahu prírody a spoločnosti a tým vytvárať vyvážený a zodpovedný vzťah k životnému prostrediu, k jeho ochrane a tvorbe, zabezpečiť rozvíjanie environmentálneho myslenia.

V GO sa súťaží v piatich kategóriách E, F, G, H a I, ktoré zodpovedajú 5. – 9. ročníku ZŠ a príme až kvarte OGY. Súťaží sa v 4 kolách – školskom, okresnom, krajskom a celoslovenskom. Organizačne majú olympiádu na starosti predmetové komisie na jednotlivých školách, okresné, resp. krajské centrá voľného času. Distribúciu testov zabezpečuje Iuventa Bratislava.

V súťaži sa testujú nielen vedomosti a zručnosti podľa platných učebných osnov zemepisu (geografie) ZŠ, resp. OGY a geografickej časti predmetu ochrana človeka a prírody, ale dopĺňajú sa aj učivom učebníc predchádzajúceho ročníka a vedomosťami doplnkového charakteru z monotematického celku. Tento jednotlivé disciplíny geografie podľa osobitne odporúčanej literatúry viac rozširuje, pričom každý rok sa obmieňa.

Na úrovni školských a okresných kôl sú špecifikom tejto súťaže otázky a úlohy z miestnej krajiny, ktorá vedie žiakov a študentov k detailnejšiemu poznaniu územia, v ktorom žijú či chodia do školy.

Príjemným i očakávaným spestrením jednotlivých súťažných dní celoslovenských kôl sú popri spoločenskom programe i exkurzie v mestách ich konania – či už priamo v nich, alebo v ich zázemí či v závodoch. Slúžia ako aktívny oddych – pre relax i zbieranie nových informácií. Účastníci si tak mohli pozrieť napr. Nitriansky hrad, Topoľčiansky zámok, jediné zvernicu chovu zubra stredoeurópskeho, elektrotechnický závod Pal Inalfa, a.s. vo Vrábľoch a naposledy Dóm sv. Alžbety v Košiciach.

O pekné spomienky na súťažné dni sa každoročne starajú sponzori, takže každý žiak (vítaz či „iba“ účastník) je za vynaložený záujem a snahu odmenený malým vecným darom. K najvýznamnejším sponzorom už tradične patria firmy Eras Data Pro, s. r. o. Bratislava a Mapa Slovakia, s. r. o. Bratislava, nadácie jednotlivých škôl (Gymnázium, Golianova ul. v Nitre, Gymnázium Zlaté Moravce, Gymnázium Vrábľa, Evanjelické gymnázium Košice) i rad ďalších regionálnych či lokálnych priaznivcov súťaže. Potešiteľný je i fakt, že každé celoslovenské kolo je aj v centre pozornosti zástupcov jednotlivých mestských úradov, v réžii ktorých sa pravidelne koná otvárací ceremoniál slovenského finále súťaže.

Záujem o súťaž je podporovaný aj prepracovaným informačným systémom o nej (pravidelná aktualizácia a distribúcia informačného letáku súťaže, jeho umiestnenie na internetovej stránke Iuventy v Bratislave, jeho publikovanie v časopise Geografia pre ZŠ, SŠ

a VŠ), ako aj vydávaním špecializovaných zbierok otázok a úloh tejto súťaže – zvlášť pre základné školy a I. stupeň 8-ročných gymnázií, a zvlášť pre stredné školy (v prílohe).

Nie je možné spomenúť mená všetkých pedagógov či ďalších priaznivcov, ktorí každoročne venujú tejto súťaži svoj čas i záujem. I prehľadná tabuľka výsledkov jednotlivých celoslovenských kôl „malej“ olympiády je tak len povestnou „špičkou ľadovca“ – prezentujúca víťazov jednotlivých kategórií zo škôl celého Slovenska.

Toto krátke poohliadnutie na uplynulé roky naplnených intenzívnou a nie ľahkou prácou má však byť skromným holdom tým, ktorí prostredníctvom tejto súťaže vstúpajú svojim žiakom či študentom vzťah k tak krásnej vede, akou geografia bezosporu je.

*RNDr. Alena Dubcová, CSc., RNDr. Hilda Kramáreková
Katedra geografie
Fakulta Prírodných vied UKF, Nitra*

Výsledky jednotlivých celoslovenských kôl „malej“ olympiády

1997/98

Kategória „E“

1. Michal Koňuch
2. Tomáš Chovanec
3. Juraj Majer

Kategória „F“

1. Radovan Čulák
2. Peter Nawka
3. Roman Stoklasa

Nitra – Gymnázium, Golianova ul.

Gymnázium Hlohovec
ZŠ Poprad, Komenského ul.
Gymnázium Novomeského, Bratislava

Gymnázium Nitra, Golianova ul.
VI. ZŠ, Michalovce
ZŠ Banská Bystrica, Tatranská ul.

1998/99

Kategória „E“

1. Matej Fabšík
2. Peter Piják
3. Zuzana Kačmárová

Kategória „F“

1. Martin Chlebo
2. Marián Vitek
3. Martin Kišš

Zlaté Moravce – Gymnázium J. Kráľa

ZŠ Kysucké Nové Mesto, Nábřežná ul.
ZŠ Nesluša
ZŠ Brezno, Pionierska ul.

Gymnázium D. Tatarku Poprad
ZŠ Bánov
ZŠ Mojmirovce

1999/2000

Kategória „E“

1. Marián Vitek
2. Lukáš Grajciar
3. Vladimír Žák

Kategória „F“

1. Jozef Feterik
2. Milan Solár
3. Ján Turček

Kategória „G“

1. Lucia Poliaková
2. Konštantín Rosina

Vráble – Gymnázium

ZŠ Bánov
ZŠ Prešov, Bajkalská ul.
I. ZŠ Komenského, Bardejov

ZŠ Fábryho Košice
ZŠ Nové Zámky, G. Bethlena
Gymnázium Partizánske

Gymnázium Šahy
Gymnázium Hollého Trnava

2000/2001

Kategória „E“

1. Alžbeta Strajňáková
2. Miriama Krasnovská
3. Matej Popadič

Vráble – Gymnázium

ZŠ Kamenica nad Cirochou
ZŠ P. Horova Michalovce
ZŠ Margecany

Kategória „F“

1. Miroslava Šagátová
2. Lucia Poliaková
3. Kristína Karol'ová

ZŠ Nitrianske Pravno
Gymnázium Šahy
ZŠ P. Horova Michalovce

Kategória „G“

1. Michal Ondrejčo
2. Dominik Baco
3. Michal Daniška

ZŠ Košice, Abovská
Gymnázium Bánovce nad Bebravou
Gymnázium Hlohovec

2001/2002

Košice – Evanjelické gymnázium

Kategória „E“

1. Denis Demský
2. Pavol Marec
3. Ivan Petrušek

ZŠ Zalužice
ZŠ Smolenice, Komenského ul.
ZŠ Lednické Rovne, Schreiberova ul.

Kategória „F“

1. František Zitrický
2. Miloš Korenčiak
3. Michal Daniška

Cirkevná ZŠ sv. Michala Michalovce
OGY Žilina, Varšavská cesta
OGY Hlohovec, Komenského ul.

Kategória „G“

1. Zuzana Hajašová
2. Lucia Kovalčíková
3. Štefan Kišo

ZŠ Bratislava, Mierová ul.
ZŠ Bánovce nad Bebravou, Duklianska ul.
ZŠ P. Horova Michalovce

POSTAVENIE A VÝZNAM GEOGRAFICKEJ OLYMPIÁDY V ŠKOLSKOM SYSTÉME

Mladý človek má prirodzenú túžbu v niečom vyniknúť, prezentovať svoj talent, svoje schopnosti. Stupeň a kvalita ich rozvoja sú závislé od viacerých faktorov a okolností. Významný vplyv na rozvoj intelektuálnych schopností študentov má škola ako vzdelávacia inštitúcia. Pre rozvoj talentu nestačí iba absolvovanie obligatórneho vyučovania. Dôležité poslanie v tomto smere majú mimovyučovacie školské aktivity, hlavne predmetové olympiády. Patrí k nim aj Geografická olympiáda (GO), ktorá v školskom roku 2001/2002 dovŕšila 30 rokov svojej existencie.

GO patrí medzi školskou mládežou, hlavne medzi gymnazistami, nesporne k najobľúbenejším predmetovým olympiádam. Dôkazom toho je vysoký počet prihlásených žiakov v každom ročníku jej konania. Prečo?

Ambiciózni mladí ľudia v súčasnom období vďaka dostatočnému množstvu informačných zdrojov disponujú značným potenciálom aktuálnych informácií. Práve GO svojou obsahovou štruktúrou poskytuje priestor pre ich vhodné spracovanie. Doterajšia moja skúsenosť potvrdzuje, že do GO sa vďaka spomínanej obsahovej štruktúre zapájajú okrem profesijne geograficky orientovaných študentov aj budúci právnici, ekonómovia, lekári, politológovia a iní.

Rozmanitosť obsahovej štruktúry GO dáva autorom prác návod na získanie informácií. Pomocou matematicko-kartografických metód a geografických postupov ponúka recept na ich spracovanie, vyhodnocujúce závery, návrh na riešenie problémových situácií a prognózujúce odporúčania. Štruktúra GO je náročná, ale primeraná schopnostiam súťažiacich študentov. Je založená na moderných pedagogicko-psychologických zásadách.

Dôležitou úlohou GO je aktuálny výber súťažných tém v kategóriách A, B, C a D, ktoré vypisuje každoročne celoštátna odborná komisia GO. Doterajšia prax potvrdzuje, že výber súťažných tém, hlavne v poslednom období, je vhodnou reflexiou na aktuálne geografické problémy v krajinnej sfére, od mikroregiónov až po globálny rozmer. Niektoré súťažné práce podľa hodnotenia krajských komisí a aj celoslovenskej komisie majú veľmi

dobrú úroveň spracovania. Názory mladých autorov pri analýze a hodnotení vybraných geografických problémov sú často námetom na riešenie konkrétnych problémov v praxi. Verejná obhajoba súťažnej práce pred odbornou komisiou, ktorá vždy pozostáva z fundovaných vysokoškolských učiteľov geografie v krajskom aj celoslovenskom kole, je výbornou školou pre rozvoj komunikácie budúcich vysokoškolákov. Možnosť konfrontácie vlastných názorov s odbornou komisiou a spolusúťažiacimi to potvrdzuje.

Okrem napísania súťažnej práce a jej obhajoby súťažiaci GO môžu prezentovať aj svoje teoretické geografické vedomosti v súťažných testoch, ktoré sú koncipované na základe učebných osnov geografie. Tým sa posilňuje postavenie geografie ako vyučovacieho predmetu na školách.

Napísanie súťažnej práce, verejná konfrontácia názorov s odbornou komisiou a spolusúťažiacimi, prezentácie geografických vedomostí – to sú koncepčne jasne ciele aktivity GO. Toto považujem v edukačnom procese za relevantné.

K týmto (možno odvážnym) názorom či tvrdeniam ma vedú moje praktické skúsenosti, ktoré som získal pri práci s talentovanými študentmi na bardejovskom gymnáziu L. S., kde pôsobím od roku 1974. Geografickej olympiáde sa aktívne venujem 25 rokov. Za celé toto obdobie som pracoval s desiatkami talentovaných mladých ľudí. Práca s nimi ma obohatila po každej stránke. Aktívne vedenie krúžku GO je pre učiteľa náročné, ale prospešné nielen pre žiaka, ale aj pre samotného vyučujúceho. Veľa času zaberá štúdium odbornej geografickej literatúry, sledovanie geopolitického vývoja vo svete, na Slovensku, aj vo vlastnom regióne. Študenti často prichádzajú s náročnými otázkami, ktoré treba riešiť pri písaní jednotlivých kapitol súťažnej práce. Dialógy vedené v kabinete geografie, sú pre odborný rast tak žiaka ako aj učiteľa veľmi dôležité. Ako dôkaz môjho tvrdenia uvádzam niektoré vybrané témy prác, s ktorými sa moji študenti umiestnili na I. mieste v celoslovenskom kole GO:

- Čergov lesná pokrývka, jej štruktúra, využívanie a ochrana.
- Cigeľka geologicko-geomorfologické podmienky výskumu. Využívanie a ochrana minerálnych vôd.
- Bardejovské kúpele geografické aspekty lokalizácie kúpeľov, analýza minerálnych vôd, ich využívanie a ochrana.
- Vybrané služby v meste Bardejov, ich porovnanie v roku 1991 a prognóza vývoja.
- Návrh cykloturistických trás v regióne Bardejov a priľahlého poľského regiónu.
- Skládky TKO v meste Bardejov a v Bardejovskom okrese, vhodnosť ich lokalizácie.
- Vodopády vo Vysokých Tatrách, ich výskyt, geologicko-geomorfologická štruktúra a vplyv návštevnosti na ich znečistenie.

Prínosom boli a sú práce, ktoré monitorujú vlastný región, kde autori získavajú potrebné informácie priamo z terénu a konfrontujú ich s odbornou literatúrou. Oboznamujú sa s vybranými problémami regiónu, v ktorom vyrastajú, skúmajú krajinný potenciál a možnosti jeho využívania a ochrany. Majú možnosť sa reálne presvedčiť o prebiehajúcich vzťahoch medzi jednotlivými zložkami v miestnom regióne. Tieto získané poznatky vhodne prispievajú k intelektuálnemu vývoju mladých ľudí. Na základe týchto mojich konštatácií som presvedčený, že GO v tomto smere sa nedá suplovať žiadnou inou stredoškolskou olympiádou.

Vzájomne rešpektujúca sa, ba až partnerská spolupráca pri písaní a príprave súťažnej práce medzi učiteľom a žiakom a často aj rodičom, poskytuje učiteľovi cenné podnety pre komplexný vývoj žiackej osobnosti. V súčasnom období transformácie našej spoločnosti okrem pozitívnych prejavov mladých ľudí sme často svedkami aj ich samovoľných, často nežiadúcich prejavov. Zapojenie sa do krúžku GO, resp. iných mimovyučovacích aktivít podporuje u žiakov možnosť sebarealizácie, spokojnosti.

Výsledkom úspešnej spolupráce učiteľa a žiakov v GO je spokojný žiak. Patrím medzi tých šťastlivcov, ktorí od roku 1990, teda za posledných 12 rokov, vychoval 13 celoslovenských víťazov GO. Poznanie, že 6 žiaci – olympionici si vybrali štúdium na VŠ geografiu ako vedný odbor, že úspešný olympionik dnes pôsobí ako diplomatický ataše na Veľvyslanectve SR v Paríži, že ďalší olympionici sú úspešní lekári, právnici, ekonómovia ... je odmenou za vynaložené úsilie.

GO je veľká hra, v ktorej ide aj o prípravu vysokokvalifikovaných odborníkov. Aby táto hra mala svojich hráčov, musí byť zaujímavá, teda prítiažlivá. Jej hráči nemôžu byť pasívnymi konzumentmi už poznaného. Naopak, GO by im mala vytvoriť priestor na odhaľovanie nových vzťahov pre rozvoj ich tvorivých schopností. Poďakovanie patrí všetkým doterajším aktérom, ktorí sa pričínili o vysokú úroveň GO. Súčasných, a hlavne budúcich odborných manažérov GO čaká zaujímavá, ale náročná úloha udržať dobrú úroveň GO a podľa možností urobiť túto obľúbenú súťaž ešte zaujímavejšou. Prajem GO do ďalšieho obdobia veľa spokojných riešiteľov, uznania a úspechov.

*RNDr. Vladimír Sabol
Gymnázium L. Stöckela, Bardejov*

GEOGRAFICKÉ SÚŤAŽE V ŽILINSKOM KRAJI

Tretie desaťročie Geografickej olympiády pre stredoškolákov v Žilinskom kraji sa nesie v znamení úspechov. Z hľadiska kraja sa výrazne prejavujú niektoré školy. V prvej polovici tejto dekády je to najmä Gymnázium Hlinská, kde pod vedením Dr. Viery Černej vyrástla veľmi silná generácia mladých geografov, ktorej najvýraznejšou postavou bol Peter Klandúch, pravidelný účastník celoštátneho kola GO (4x), pričom jeho umiestnenia sa každý rok zlepšovali. V druhej polovici tejto dekády preberá štafetu Gymnázium Veľká okružná, kde sa zo širokej palety účastníkov celoštátnych kôl najvýraznejšie presadili dvaja štvornásobní účastníci – Lucia Poláčková a Roman Bohovic. Z ostatných stredných škôl nášho kraja sa do celoštátnych kôl cez sito krajského kola dostali zástupcovia dvoch liptovských gymnázií – Gymnázium M. M. Hodžu v Liptovskom Mikuláši a Gymnázium Š. Moyzesa v Ružomberku, a taktiež Gymnázium P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne a Gymnázium na Varšavskej ceste v Žiline.

Práca s talentovanou mládežou je veľmi náročná najmä z časového hľadiska. Veľmi dôležité je naučiť študentov pracovať s odbornou literatúrou, fotodokumentácia, spracovanie pozorovaných javov a taktiež aj kartografické spracovanie, čo niektorým robí problémy pri písaní práce. V súčasnosti je technická úroveň prác na vysokej úrovni vďaka dostupnej výpočtovej technike.

V druhej polovici 90-tych rokov 20. storočia sa začala rozbiehať aj tzv. "malá olympiáda" – Geografická olympiáda pre žiakov základných škôl a prvého stupňa osemročných gymnázií. Po začiatočných problémoch sme v kraji vypracovali systém, ktorý sa osvedčil a funguje veľmi dobre. Pre školské kolá sa vypracúvajú jednotné testy, ktoré distribuuje do jednotlivých okresov Centrum voľného času na Varšavskej ulici v Žiline. Krajská komisia určuje postupujúcich do krajského kola z okresných kôl podľa počtu získaných bodov. Tak sa zabezpečí, aby sa na krajskom kole zúčastnili tí najlepšie.

Okrem súťaží Geografickej olympiády sa žiaci z nášho regiónu úspešne uplatňujú aj na súťažiach v geografických odboroch Stredoškolskej odbornej činnosti, kde najväčší úspech dosiahol Roman Bohovic (Gymnázium Veľká okružná Žilina) postupom na SOČ v ČR, kde sa umiestnil celkovo na 2. mieste.

Treťou súťažou je Amavet – výstava posterov záujmovej činnosti. Táto súťaž nie je veľmi známa, ale žiaci z Gymnázia Veľká Okružná pravidelne postupujú do medzinárodných

podujatí rovnakého rázu – na výstavy Expo Science International: Martin Šimko – Belgicko – Charleroi (2000), Francúzsko – Grenoble (2001); Roman Bohovic – Španielsko – Salamanca (2001), Slovenská republika – Bratislava (2002) a Martin Sidor – Mexiko – Puebla (2003).

Záverom chcem dodať, že práca s talentovanou mládežou postupne začína upadať vzhľadom na finančné prostriedky. Nebyť sponzorov a rodičov žiakov, tak o chvíľu nebudú mať školy ani na organizáciu školských kôl súťaží. Je potrebné poukázať na tieto problémy, aby MŠ SR ako dôkaz o tom, že to myslí s našou talentovanou mládežou vážne, riešilo aj financovanie súťaží, ktorých je hlavným zriaďovateľom a garantom.

*Mgr. Marián Oberta
Gymnázium Veľká Okružná 22, Žilina
podpredseda KK GO Žilinského kraja*

GEOGRAFICKÁ OLYMPIÁDA Z POHLADU BÝVALÝCH I SÚČASNÝCH ŠTUDENTOV GEOGRAFIE I GEOGRAFOV Z PRAXE

V tejto kapitole sú názory na Geografickú olympiádu niektorých jej úspešných účastníkov ešte ako študentov geografie, ktoré boli zverejnené v publikácii 10 rokov Zemepisnej olympiády (1983) a ich terajší názor, ďalej názory súčasných učiteľov, doktorandov a študentov geografie.

Zemepisná olympiáda značne rozšírila môj geografický obzor

Predstavy niekedy podliehajú veľkým zmenám. Dnes si živo vybavujem svoje trošku „zidealizované“ predstavy o geografii spred štyroch rokov. Za tie štyri roky prešli značnými zmenami a za to v značnej miere vďačím Zemepisnej olympiáde.

Keď som sa v 2. ročníku gymnázia dozvedel o Zemepisnej olympiáde, „chytla ma hneď za srdce“. Zemepis ma vždy veľmi bavil a olympiáda, to bola príležitosť hlbšie doň vniknúť, viac poznať a hlavne, urobiť niečo sám. Mal som možnosť urobiť niečo, čo sa snád' podobalo vedeckej práci (aspoň vtedy som si to myslel).

Čo sa mi zdalo byť na prvý pohľad jednoduché a celkom ľahké, ukázalo sa byť značne zložitejšie, no pritom veľmi zaujímavé. Už pri prvých krokoch na poli svojej „olympijskej činnosti“ som narážal na značné medzery vo svojich vedomostiach a s údivom som pozoroval, ako sa pri objasňovaní každej medzery objavuje predom mnou hromada nových nepoznaných problémov. Doslova geometrický rad. Hlavne, keď som sa vo svojej olympiáde začal zaoberať regionálnou geografiou, začal som chápať, akou zložitou a nesmierne zaujímavou vedou geografia vlastne je. Olympiáde do značnej miery vďačím za to, že prestala byť pre mňa „iba zemepisom“ – v bežnom ponímaní stredoškolského študenta a stala sa skutočne serióznym predmetom môjho záujmu. Pri písaní olympiády, keďže som ju chcel seriózne zvládnuť, som musel načrieť do odbornej literatúry, preštudovať si veci, ktoré sa na hodinách zemepisu sotva spomenuli.

Olympiáda teda značne rozšírila môj geografický obzor. Ale ani zďaleka len to. Musel som pracovať s rozličnými materiálmi, musel som si zháňať podklady pre svoju prácu. A naučiť sa niečo také (aspoň čiastočne) je určite veľkým prínosom pre každého študenta. Vnikol som do metodiky takejto práce, hodiny strávené nad olympiádou mi dodali sebavedomie. Myslím, že v olympiáde som našiel kus svojej sebarealizácie.

Dosiaľ som spomínal, čo mi dalo písanie Zemepisnej olympiády. No nemôžem tu nespomenúť ani samotnú súťaž. Okrem toho, čo prináša každá podobná verejná konfrontácia schopností pre každého človeka, osobne pre mňa boli veľkým prínosom obhajoby prác. S

niečím takým som prišiel prvý raz do styku až na olympiáde a predovšetkým v celoslovenskom kole ma veľmi príjemne prekvapili. Možnosť prekonzultovať, poprebrať svoju prácu s vedeckými odborníkmi – to je pre každého mladého človeka možnosť jedinečná.

Veľmi špecifický a výrazný prínos znamená pre mňa olympiáda ešte i dnes. Študujem totiž v prvom ročníku geografii (zo značnej časti i vďaka olympiáde) a často veľmi silne pociťujem kladný vplyv, aký má pre svoje terajšie štúdium určitá „rozhladenosť“ v odbore. Základy, ktoré som získal pri práci s olympiádou, mi dopomohli k pomerne veľmi ľahkému prechodu zo stredoškolského k vysokoškolskému štúdiu.

Dnes vidím, že z vedeckého hľadiska ťažko hovoriť o nejakom prínose mojej práce (a to ma spočiatku na nej najviac lákalo), avšak prínos, ktorý táto práca znamenala pre mňa osobne, čo som si z nej odniesol pre ďalší život, to sú hodnoty pre mňa nesmierne dôležité, a hlavne hodnoty trvalé.

*Jozef Minár
poslucháč 1. ročníka odboru Geografia a kartografia
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava
(IX. ročník 1981)*

Geografická olympiáda – pohľad z dvoch strán

S Geografickou olympiádou som sa zoznámil pred 24 rokmi. Bol som v druhom ročníku na gymnáziu a bola to láska na prvý pohľad. Ako chlapec som presedel celé hodiny nad knihami a medzi mapami (na jedinom televíznom programe „nebežalo“ bohvie čo a o počítačových hrách sme ani nechyrovali). Geografia, to bolo pre mňa poznávanie cudzích krajín – pestrosti a štruktúry sveta, odhaľovanie tajomstiev a vzrušenie z predstavy, že by som niekedy na vlastné oči mohol tie úžasné krajiny vidieť. Geografická olympiáda ponúkala možnosť „legalizovať“ záľubu – hru a urobiť z nej serióznu súčasť vzdelávacieho procesu. Zaoberať sa písaním a čítaním o exotických krajinách, kreslením máp (čo som robil zo zábavy aj predtým) a získať za to uznanie. Proste spojiť príjemné s užitočným.

Ako sa to už v láske stáva, na prvý pokus to veľmi nevyšlo. Ako vôbec prví priekopníci Geografickej olympiády na našom gymnáziu sme sa ju rozhodli vyskúšať dvaja – ja a môj dobrý kamarát. On si vybral východnú Afriku a ja andské krajiny Južnej Ameriky. Naše práce sa však vďaka našej milej, ale roztržitej pani profesorky, nedostali tam, kde sa dostať mali, a tak sme boli obaja diskvalifikovaní ešte pred kvalifikáciou. Kamaráta to od ďalších pokusov odradilo, mňa nie. Bol som predsa zamilovaný!

Druhý pokus bol už výrazne úspešnejší. Tentoraz som si vybral tému z geografie Slovenska: „Teritoriálna diferenciácia prírodného prostredia a poľnohospodárska výroba okresu Nitra“. Priznám sa, chvíľu mi trvalo, než som tie prvé dve slová pochopil. Ale počas spracovávania témy som pochopil ešte niečo dôležitejšie. Geografia, to nie sú len rozprávania o exotických krajinách, geografia je tiež (predovšetkým!) seriózna vedecká disciplína zaoberajúca sa štúdiom tak úžasne zložitého a pritom mimoriadne blízkeho a dôležitého systému ako je krajina. Geografia je proste vážna vec!

Ostal som tesne pred dverami do finále (4. miesto v krajskom kole, 3. už bolo postupové), ale to bol iba ďalší impulz, aby som to ešte raz skúsil. Mal som posledný tretí pokus, ale konečne aj funkčnú skúsenosť, ako to na olympiáde chodí. Tentokrát som už nezaváhal. Zotrval som pri spracovávaní problematiky nášho okresu, ale pokúsil som sa o jeho komplexnú geografickú charakteristiku. Pokus vyšiel nad očakávanie dobre. V Starej Lesnej som sa v roku 1981 stal olympijským víťazom v kategórii D. Znamenalo to krásnu satisfakciu za trojročné snaženie, ale aj otvorené dvere do sveta profesionálnej geografie. Na

študijný odbor, ktorý mohlo každoročne začať študovať len 15 ľudí z celého Slovenska, som sa dostal bez prijímačiek.

Ku Geografickej olympiáde som sa opäť dostal po siedmich rokoch. Ako začínajúci asistent na Prírodovedeckej fakulte UK som dostal ponuku zúčastniť sa olympiády ako člen odbornej poroty. Neváhal som ani chvíľu. Stará láska predsa nehrdzavie! Teraz som sa však ocitol na druhej strane stola. Už nebolo mojou úlohou odpovedať na otázky, ale otázky klásť. A hodnotiť. Čítať práce často plné pozitívneho osobného zaujatia témou, diskutovať o problémoch krajiny s mladými ľuďmi, ktorí majú záujem poznávať a riešiť jej problémy, pomáhať im lepšie sa v problémoch orientovať a odstraňovať nedostatky, ktorým sa začínajúci autor nemôže vyhnúť, to všetko je nový, krásny rozmer mojej účasti v Geografickej olympiáde. S tým hodnotením je to trochu horšie. Často mám pocit, že by si zaslúžili vyhrať všetci. Dávajú do Geografickej olympiády svoj čas, úsilie, a najmä srdce. Ale pravidlá sú pravidlá. Vyhrať môže iba jeden. Aj keď, myslím, že v skutočnosti vyhrávajú naozaj všetci.

Geografická olympiáda sa od čias, keď som sám súťažil, v niečom zmenila, a v niečom nie. Zmenila sa totiž doba, spoločenský kontext. Informačná revolúcia priniesla predtým nevídané možnosti. Dostať sa k aspoň trochu aktuálnej literatúre, bol pre mňa, vidieckeho chlapca, veľký problém. Ďalším veľkým problémom bolo dostať sa k písaciemu stroju. Dnes sú olympiády písané už výlučne na počítači a z problému „ako sa dostať k literatúre“ sa často stáva problém „ako z množstva internetových zdrojov vybrať tie ozaj podstatné“. Niečo však pretrváva. Som veľmi rád, že pretrváva zanievanie mladých adeptov geografie. Som rád, že pretrváva záujem o Geografickú olympiádu. A pretrváva nádherná atmosféra súťaže a spriaznenosti na „olympijských stretnutiach“.

Dosiaľ však pretrvávalo, žiaľ, aj niečo, čo by azda už pretrvávalo nemuselo. Sú to „chudobné slovenské pomery“, v ktorých sa táto súťaž zrodila a dlhé roky (nútene) rozkvitela. V čase svetovej globalizácie, spájajúcej sa Európy a 13 rokov po páde železnej opony, je vyvrcholenie Geografickej olympiády jej celoslovenským kolom málo. Ako mladý nádejný „olympionik“ som v kútiku duše sníval o tom, aké krásne by bolo, keby mi úspech v Geografickej olympiáde vskutku otvoril dvere do sveta. Keby som si vďaka svojej práci a výsledkom mohol odskúšať poznávanie Zeme „na vlastné oči“. Keby som vďaka olympiáde prekročil tieň svojej malej krajiny. V dobe mojich začiatkov to azda mohol byť iba sen. Zdá sa však, že doba dozrela na to, aby sa pre mojich mladých nasledovníkov mohol stať tento sen realitou. Držím palce pokusom dať Geografickej olympiáde medzinárodný rozmer. Rozmer, ktorý si táto súťaž a mladí adepti geografie nepochybne zaslúžia.

*Doc. RNDr. Jozef Minár, CSc.
Katedra fyzickej geografie a geoekológie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Zemepisná olympiáda a štúdium geografie

Už na základnej škole ma bavil zemepis, no bolo to najmä pod vplyvom cestopisných knižiek z exotických krajín. Túžba poznávať svet ma priviedla k tomu, že som sa na strednej škole prihlásil do Zemepisnej olympiády. Aj keď moja práca v prvom ročníku nebola nijak zvlášť hodnotná, bola zaujímavou, a preto som sa zapájal do riešenia počas celého štúdia na Gymnázium v Rajci. S pribúdajúcim časom som získal skúsenosti a prebojoval sa až do celoslovenského kola.

Práce mi dali prvú skutočnú možnosť samostatnej práce. Témy sa väčšinou týkali problematiky rozvojových krajín, čo si vyžadovalo štúdium ďalšej, nielen geografickej, ale najmä ekonomickej literatúry, aby som aspoň čiastočne zachytil dianie v celom rozvojom

svete. Pretože som pracoval aj s cudzojazyčnou literatúrou, uvedomil som si dôležitosť cudzích jazykov pri práci podobného typu. Získal som skúsenosti v práci s množstvom literatúry, ktorú som spracoval. Poznal som veľké rozdiely medzi životom v našej socialistickej spoločnosti a životom v ľubovoľnej rozvojovej krajine, kde značná časť obyvateľstva žije vo veľkej biede. V nadväznosti na to rozdiely v postoji dvoch svetových sústav k rozvojovým krajinám.

V prácach som sa venoval aj fyzicko-geografickej charakteristike, rozšíril som si vedomosti z hodín zemepisu a oboznámil sa s javmi, význačnými pre danú oblasť. Zväčšili sa moje vedomosti o histórii, kultúre či obyvateľstve. Možnosť porovnávať svoje práce s inými, často ináč spracovanými, mi dali jednotlivé kolá Zemepisnej olympiády.

Hoci sa jednotlivé práce zakladali na spracovaní materiálov z literatúry, snažil som sa dôjsť k nejakým uzáverom, vyplývajúcim z práce, na základe ekonomickej a politickej situácie v danej krajine. Sám som mal možnosť uvážiť určité predpoklady pre rozvoj konfrontovať ich s literatúrou. Olympiáda ma uviedla aj do problematiky vzťahov medzi jednotlivými časťami geosféry, problematiky ochrany životného prostredia.

Práca postupne nebola pre mňa iba užitočným vyplnením voľného času, ale čímisi, na čo som sa každý rok tešil. Nebol to záujem prechodného charakteru, ale práca, ktorá ma zaujíma stále. To malo za následok moje uchádzanie sa o štúdium geografie na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, kam som bol aj prijatý.

Zemepisná olympiáda mi dala predovšetkým podnet k štúdiu geografie a na tejto báze chcem ďalej pracovať vo vede, ktorá až teraz predomnou otvára všetky svoje možnosti a perspektívy.

*Ján Buček
študent geografie a kartografie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava
(VIII. ročník 1980)*

Zemepisná olympiáda – od hľadania seberealizácie k trvalému záujmu

S určitým prekvapením som si uvedomil, že je to už vyše 20 rokov, čo som sa pravidelne zúčastňoval Zemepisnej olympiády (bolo to na prelome 70-tych a 80-tych rokov). S určitou nostalgiou a už aj trochu matne si spomínam na krajské a celoslovenské kolá, stretnutia so svojimi rovnako zanietеныmi rovesníkmi (s mnohými som sa neskôr stretol na vysokej škole, a stretávam sa v odborných kruhoch až dodnes), ako aj prvý kontakt s „pravými“ geografmi – prevažne učiteľmi slovenských univerzít. Zemepisná olympiáda v mojom prípade prerástla do pokračovania v štúdiu geografie na Prírodovedeckej fakulte UK. V súčasnosti už vyše 15 rokov pracujem na Katedre humánnej geografie a demogeografie tej istej fakulty. Odborne sa orientujem na vybrané problémy ekonomickej a politickej geografie, miestnej a regionálnej politiky.

Ako si spomínam, moja účasť na Zemepisnej olympiáde bola asi dosť prirodzená. Po rokoch „hltania“ cestopisov a čítania zemepisných časopisov som ju privítal ako možnosť seberealizácie počas štúdia na strednej škole. Potreboval som robiť aj niečo iné ako sa len učiť to, čo bolo predpísané na vyučovanie. Cítil som potrebu robiť niečo čo chcem ja, a ako chcem ja. Zemepisná olympiáda bola na to ako stvorená.

Napriek dnes možno viac kritickému pohľadu na svoje vtedajšie práce som na ne stále hrdý. Považujem ich za začiatok formovania mojej profesionálnej orientácie. Dnes sa mi zdá, že možno oveľa cennejší ako ich obsah bolo formovanie trvalého záujmu o geografiu, to, že pri ich spracovaní som sa naučil samostatne a pomerne intenzívne pracovať, orientovať v odbornej literatúre či využívať zahraničnú literatúru. Tu som sa učil aj nevnímať geografiu

ako „cestovanie“ alebo vedu o cudzích krajinách, či priestorovo orientovanú deskripciu reality. Začal som geografiu vnímať v kontexte jej prínosu k riešeniu komplexných problémov rozvoja spoločnosti. Snáď už od čias „mojich olympiád“ sa odvíja môj dodnes trvajúci záujem o ekonomické problémy a politické otázky. Možno som nepokračoval v mojom stredoškolskom záujme o rozvojové krajiny – dve moje úspešné práce boli o Indii a Srí Lanke. O to viac ma dnes zaujímajú podmienky a procesy rozvoja miest a regiónov na Slovensku.

S vyše dvadsaťročným odstupom si oveľa viac uvedomujem dôležitosť podpory a pomoci, ktorej sa mi vtedy z mnohých strán dostávalo. Bez nej by som ťažko niečo dokázal. Chcem preto spomenúť tých, čo ma vo vtedajšom úsilí uspieť podporovali – rodičov, súrodencov, mojich učiteľov zemepisu na Gymnáziu v Rajci, priateľov. Možno vtedy netušili, že ich podpora bude pre moju budúcnosť taká dôležitá. Pomohli mi vybudovať si solídny vzťah ku geografii, môjmu dnešnému povolaniu. Zemepisná olympiáda tak pre mňa zostáva nielen príjemnou spomienkou na moje začiatky, ale je aj akousi trvalou inšpiráciou. Asi práve v tých časoch sa formoval základ pretrvávajúceho pocitu, že aj po mnohých rokoch som geografom stále veľmi rád.

*RNDr. Ján Buček, CSc.
Katedra humánnej geografie a demogeografie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Zemepisná olympiáda z pohľadu vysokoškoláka – poslucháča geografie „Nebojte sa experimentovať!“

Ako každé podujatie, na ktoré sa pozeráme s odstupom času, môžem zhodnotiť aj Zemepisnú olympiádu – jej pozitívne stránky, ktorých je určite viac a prípadne i niektoré zápory.

Na geografiu je na gymnáziách pohľad ako na všeobecno-vzdelávací predmet. Geografia vystupuje na školách ako náuka o známych i menej známych krajinách – o ich prírode, hospodárstve a obyvateľstve. To je však iba časť súčasnej geografie, ktorá sa snaží mať ešte okrem toho poznávacieho atribútu aj atribút praxe, ktorý spočíva v skúmaní optimálneho priestorového rozloženia jednotlivých elementov a ich vzájomných vzťahov v geosfére. Je to úloha veľmi náročná, ak sa na svet pozeráme v jeho zložitosti a klasická geografia so svojou metodológiou by asi nebola schopná riešiť súčasné problémy. Preto vznikajú rôzne smery, ktoré geografiu obohacujú. Ide o matematizáciu, ekologizáciu, sociologizáciu a v poslednom čase aj o psychologizáciu.

Na základe tohto a doterajších skúseností si myslím, že počas štúdia na gymnáziu som sa mal viac venovať štúdiu všetkých predmetov, a nie už v 2. ročníku sa úzko špecializovať na geografiu. Výsledky tohto rozhodnutia pociťujem teraz pri vysokoškolskom štúdiu geografie, kde pri ďalšom poznávaní mi chýbajú hlavne jazykové znalosti a vedomosti z matematiky. Tieto svoje myšlienky by som však chcel adresovať len vážnym záujemcom o geografiu, ktorí ju plánujú študovať na vysokej škole. Svojím dielom na ich rozhodnutie bude určite pôsobiť aj skutočnosť, že prípadné úspechy, ktoré by na olympiáde dosiahli, by ich – pri veľkom počte uchádzačov o štúdium geografie – nijako nezvýhodňovali pri prijímacích pohovoroch. To sú zápory, ktoré sa však týkajú len študentov – záujemcov o štúdium geografie.

Na vypichnutie kladov, ktorých je našťastie viac a vďaka ktorým neľutujem svoju účasť na Zemepisnej olympiáde, je najlepšie preniesť sa do gymnaziálnych rokov. Vandrovanie po horách a mestách pokladám za hlavné, čo ma nútilo bližšie sa venovať geografii. Záľuba v poznávaní našej krásnej vlasti vyvrcholila najprv v úastiach na

Zemepisnej olympiáde, ktorých cieľom pre mňa osobne bolo tiež spoznať bližšie nejaký kút Slovenska, a napokon rozhodnutie študovať geografiu na vysokej škole.

Čo sa týka výberu témy pre vlastné spracovanie, vždy som sa s akýmsi neurčitým pocitom staval k študentom, ktorí napr. písali o Afrike, v ktorej nikdy neboli. Som si plne vedomý, že hlavným zmyslom týchto „vedeckých“ prác je oboznámenie sa s literatúrou a práce s ňou. Avšak aby to prišlo až do takého štádia, že študent na obhajobe svojej práce je z nej vlastne skúšaný, sa mi zdá neúnosné. Myslím si, že študenti by sa mali vo svojich prácach zaoberať hlavne svojou vlasťou, lebo keď sa jej nebudeme venovať my, československá mládež, kto potom?

Venovať sa geografii ako záľube je úžasná vec. Takisto je správne, keď chce mladý človek súťažiť. Zemepisné olympiády mu to plne umožňujú. Stretáva sa so svojimi rovesníkmi a môže si konfrontovať svoje názory nielen na geografiu. Už úplného vrcholu sa dosiahne, keď sa študent prebojuje do celoslovenského kola, kde sa jeho možnosť konfrontácie a poznávanie nových ľudí značne zväčší. Práve túto možnosť stretávania sa mladých ľudí s rovnakým záujmom pokladám za najväčší prínos Zemepisných olympiád. Mne osobne sa podarilo vďaka tomu spoznať viacerých výborných kamarátov, s ktorými si aj dnes máme vždy čo povedať.

Záverom by som chcel zo svojho pohľadu ešte čo-to „poradiť“ študentom, ktorí sa chystajú zúčastniť Zemepisnej olympiády: Nebojte sa experimentovať, vymýšľať nové. Nebojte sa stavať si vlastné problémy. Možno, že vás niekto vysmeje, ale je pravdepodobnejšie, že niekoho skôr nadchne, čo určite nezanechá na vás negatívne stopy. Nezabúdajte na to, že váš obľúbený predmet je interdisciplinárny, a preto sa neľakajte svojich zaujímavých myšlienok, ktoré sa vám nezdajú veľmi geografické. Pamätajte len na jednu vlastnosť geografie – priestorovosť, a robte, čo vás zaujíma!

*Vlado Székely
poslucháč 4. ročníka odboru Geografia
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava
(IV. ročník, 1976, V. ročník 1978)*

Reflexie nad Zemepisnou olympiádou

So Zemepisnou olympiádou, ktorá niesla názov „Poznaj svoju vlasť a krajiny budovateľov socializmu“, som sa stretol v druhej polovici 70. rokov minulého storočia. Ako veľa sa odvtedy zmenilo. Politici rozhodli, že naša vlasť už nie je Československo, ale Slovensko, zo slova „zemepis“ sa stalo takmer hanlivé slovo a väčšine účastníkov dnešnej Geografickej olympiády už pravdepodobne termín „krajiny budovateľov socializmu“ asi veľa nepovie. Keď si tieto zmeny položíme vedľa seba, vidím, že prakticky všetko, čo súviselo so Zemepisnou olympiádou, sa zmenilo. Že by to bola pravda? S radosťou konštatujem, že nie. Zostali ľudia. Obetaví jedinci, ktorí ako relatívne mladí ambiciózni vedecko-pedagogickí pracovníci sa pred 30 rokmi rozhodli časť svojho života venovať práci so študentmi stredných škôl a vstúpiť do ich srdca záujem o jednotlivé geografické disciplíny. Je ich veľa. Každý z nich si zaslúži osobitné poďakovanie. Či už tí skôr narodení, alebo predstavitelia mladšej geografickej pospolitosti. Ja si s vďačnosťou spomínam najmä na Pavla Plesníka, Michala Zaťku, Jozefa Mládeka a Jána Paulova. Ich mená boli prvé, ktoré som započul na mojej premiére medzi geografmi. Dnes sú z nich všetkých vážení páni profesori, ktorí naďalej hľadajú cestu ako vychovať dôstojných pokračovateľov svojej práce. Tak, ako pomáhali nám, tak dnes pomáhajú možno našim budúcim kolegom.

S nostalgiou spomínam na časy, keď som mal prvýkrát pred svojím „oponentom“ skoncentrovať všetky svoje vedomosti a dôvtip a odpovedať na otázky, ktoré by ho

presvedčili, že problematike, ktorú som sa rozhodol spracovať v rámci kategórie voľných tém, aspoň trochu rozumiem. Mal som 16 (možno už 17) rokov a sebavedomie (neviem či zdravé), mi v tých rokoch určite nechýbalo. Mnohým slovám, ktoré vyšli z úst „oponenta“, som však nerozumel. Pribrzdili ma, a s odstupom času hodnotím toto stretnutie ako nie náhodné. Vtedy som ešte nevedel, že vedecký jazyk je trochu iný ako jazyk hovorový. Rétorika a spôsob myslenia môjho oponenta sa mi hlboko vryli do pamäti. Až tak, že počas štúdia geografie na vysokej škole som sa snažil dostať do jeho blízkosti a využiť(?) jeho obrovské vedomosti. Podarilo sa. Tento človek ma priťahoval svojím nekonvenčným vzťahom ku geografii. Videl geografiu tak, ako som ju chcel vidieť ja. Aspoň tak som to cítil. Obrazne povedané, nasadil mi iné okuliare, a tak spolu s ním si aj ja dnes stále kladiem otázku: „Tak aká si a aká budeš, geografia – idiografická, alebo nomotetická? Na tomto mieste by som sa chcel milému profesorovi Paulovovi poďakovať, že ma hneď pri prvom stretnutí „neodpísal“ a počas ďalších rokov sa o mňa tak staral, až sa mi dostalo čťou byť zaradený medzi jeho žiakov.

Počas štúdia na strednej škole sa ukázalo, že inklinujem skôr k socio-ekonomickej (humánnej) geografii, ako ku geografii fyzickej. Táto moja orientácia definitívne zvíťazila v maturitnom ročníku. Výrazne k tomu dopomohol súčasný profesor Mládek, na ktorého ma nakontaktovala moja sestra. Vedel, že nastal čas kvantitatívnej revolúcie v geografii a že asi každého mladého človeka láka robiť niečo originálne. Po konzultáciach ma nasmeroval na štúdium funkčných typov obcí a naučil ma, ako pracuje humánny geograf pri písaní vedeckých štúdií. Spomínam si, ako mi dal naštudovať metódu Weawera z poľskej literatúry, ktorú som potom použil na identifikáciu funkčných typov obcí bývalého okresu Bratislava-vidiek. Počas písania tejto práce som navštevoval okresné oddelenie štatistického úradu a poctivo som si vypisoval údaje o zamestnanosti obyvateľov jednotlivých obcí. V mojich očiach to bola moja prvá skutočná vedecká práca, na ktorú som bol mimoriadne hrdý. Určite si na tieto konzultácie už profesor Mládek nespomenie, ale ja cítim potrebu sa mu aj po toľkých rokoch za jeho príkladnú pomoc úprimne poďakovať.

Dnes som profesionálny geograf. Patrím medzi tých šťastlivcov, pre ktorých je práca stále hrou s vysokou mierou zodpovednosti. Ktorí sa tešia na nové výzvy, ktoré im prináša život a ktorí túžia po tom, aby aspoň malým kúskom svojej činnosti prispeli k riešeniu mnohých problémov tohto sveta a jeho obyvateľov. Viem, že Zemepisná olympiáda bola prvotným impulzom pre stretnutie sa s ľuďmi, ktorí svojím nemalým dielom prispeli k formovaniu sa môjho profesného a ľudského profilu. A preto pri spomienke na 30. výročie Zemepisnej olympiády si s vďakou spomínam najmä na mnohých dobrých ľudí, ktorí stáli pri jej zrode a ktorí v nás dokázali zapáliť iskru pre geografiu. Pri tomto ich malom pracovnom jubileu im všetkým želim do ďalších rokov mnoho a mnoho dobrého.

*RNDr. Vladimír Székely, CSc.
Geografický ústav SAV, Bratislava*

Zemepisná olympiáda mi bola školou metodiky vedeckej práce

Bez nadsadenia môžem povedať, že Zemepisná olympiáda bola v mojom štúdiu na strednej, ale i na vysokej škole veľmi dôležitým činiteľom. Odhliadnuc od toho, že jej príprava znamená osvojenie si množstva faktov a geografických poznatkov, bola pre mňa obrovským prínosom. Bola školou metodiky vedeckej práce, vedeckého myslenia, formulácie záverov, výsledkov, myšlienok, osvojenia si štýlu práce, ktorý je pre vysokoškolačka nevyhnutný. Aké veľké pozitívum je teda toto zvládnuť už na strednej škole!

Okrem prehĺbenia poznatkov zo zemepisu, význam Zemepisnej olympiády je hlavne v tom, že učí systému samostatnej práce (ako pracovať s odbornou literatúrou, zostavovať dokumentáciu, atď.), čo sú hodnoty trvalé a všeobecne použiteľné. Ozajstná hodnota toho, čo

som si zo Zemepisnej olympiády odniesol, sa objavila až po príchode na vysokú školu. Pomohla mi prakticky zotrieť hranicu medzi gymnáziom a vysokou školou, čo bolo nesmiernou výhodou pre moje ďalšie štúdium – s mnohými problémami som sa vyrovnal veľmi rýchlo. Dala mi základy teórie vedeckej práce, čo sa prejavilo najmä pri seminárnych prácach, ktorých príprava mi trvala omnoho kratšie ako kolegom. Po absolvovaní štyroch ročníkov Zemepisnej olympiády nebola pre mňa nijakým problémom ani ŠVOČ. Do fakultného kola v I. ročníku som odovzdal hneď 2 práce, ktoré obstáli aj medzi prácami študentov 4. – 5. ročníkov. Jedna získala I. miesto, druhá II. miesto. Na celoštátnom kole som bol jediný prvorodiak a získal som mimoriadnu cenu s prémieou 1000,- Kčs. Na rozdiel od ostatných, ja osobne som prekvapený nebol, pretože som mal absolvovanú štvorročnú školu Zemepisnej olympiády. Pomohla mi aj v súťažiach Stredoškolskej odbornej činnosti, kde som získal množstvo cien, preto veľmi vďačím chvíli, keď som sa ako 14-ročný „zelenáč“ zapojil prvýkrát do Zemepisnej olympiády. Ostal som jej štyri roky verný a ovocie je veľké.

Keby som mal radiť svojim mladším kolegom na gymnáziách, môžem im len odporučiť: zúčastňujte sa Zemepisnej olympiády! Výsledky sa pri sústavnej, trvalej práci skoro ukážu. Po zvládnutí štýlu vedeckej práce môžem teraz bez ťažkostí pracovať na katedre hygieny u nás na fakulte, vedecká práca ma zaujíma a výsledky sa ukazujú. Moja posledná práca na medzinárodnej konferencii v Budapešti patrí medzi najlepšie z tých desiatich, čo som doteraz utvoril.

Myslím, že každému študentovi je potrebné poznať zákonitosti prírody a problematiku tvorby a ochrany životného prostredia, preto Zemepisnú olympiádu aj po obsahovej stránke odporúčam každému, kto chce študovať na vysokej škole, ďalej pracovať vo vede a výskume, prípadne byť učiteľom.

Počas mojej práce v Zemepisnej olympiáde som sa stretol s mnohými, ktorí mi obetavo pomohli riešiť ťažkosti a poradili mi. Ďakujem pedagógom z Gymnázia, Metodova ul., kde som študoval, s. prof. Prikrylovej a s. prof. Tichavskej, ktoré ma nadchli pre súťaž. Aj riaditeľstvo a ZRPŠ na čele so s. riad. PhDr. Ľ. Beňom ma všemožne podporovalo. Obetavých nadšencov pre Zemepisnú olympiádu, ktorí sú maximálne preťažení pedagogickou a vedeckou prácou, predsa však všetok voľný čas neváhali venovať aj gymnazistom, posudzovaniu prác, konzultáciám, exkurziám si budem dlho pamätať: pracovníci Katedier geografie PFUK, ako Doc. RNDr. M. Zaťko, CSc., Doc. RNDr. F. Zatkálík, CSc., Ľ. Mičian, CSc., Doc. RNDr. J. Mládek, CSc., Doc. RNDr. J. Paulov, CSc., RNDr. M. Zaťková, RNDr. M. Kolény ma vždy dokázali nadchnúť. Sú pre nás mladých príkladom obetavých pedagógov. S takou nezištnou pomocou a ochotou sa študent málokedy stretne. Aj pracovníci Stanice mladých prírodovedcov ÚDPM KG v Bratislave, na čele s vedúcim s. Kozmonom, RNDr. M. Kováčovou-Križanovou a RNDr. S. Brtekovou nám veľa pomohli. Touto cestou ďakujem všetkým, ktorí pracujú pre Zemepisnú olympiádu.

Všetkým kolegom – riešiteľom Zemepisnej olympiády želám veľa úspechov a spokojnosti z nadobudnutých vedomostí a skúseností.

*Vladimír Krčméry
poslucháč Lekárskej fakulty UK, Bratislava
(IV. ročník 1976, V. ročník 1977, VI. ročník 1978, VII. ročník 1979)*

„Ja osobne vďačím Geografickej olympiáde za začiatok mojej profesionálnej kariéry.“

*Prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc.
dekan FzaSP, Trnava*

Geografická olympiáda s odstupom rokov

Geografickú olympiádu, ktorá sa svojím jubileom dostáva do veku ranej zrelosti, možnosť vnímať z dvoch aspektov – ako jej účastník v roku 1984 a 1985 a ako člen hodnotiacej komisie od r. 1991.

Na obdobie súťaženia mám len tie najlepšie spomienky. Vzhľadom na môj záujem o geografiu už od detstva som uvítal možnosť kompetitívnej realizácie v obľúbenom odbore. Pri prvej účasti som spracoval tému v kategórii „B“ o minerálnych vodách v okrese Prešov. Nezabudnuteľným zážitkom pre mňa bola účasť na krajskom kole v Košiciach, kde som sa prvýkrát v živote stretol s reprezentantmi akademickej geografie, medzi ktorými nechýbali prof. Plesník, prof. Harčár, prof. Michaeli a ďalší. Dobrodružstvom bola cesta na celoslovenské kolo do Bratislavy. O rok neskôr, už vyzbrojený skúsenosťami z predchádzajúceho ročníka, som spracoval tému v kategórii „D“ o geografických aspektoch využitia zeme v Prešove. Touto prácou sa začína odvíjať niť môjho záujmu o analýzu mestského organizmu Prešova. Táto snaha bola neskôr postupne pretavená do podoby diplomovej práce, doktorskej práce na Lodžskej univerzite i do habilitácie na Univerzite Komenského.

Neoceniteľnou skúsenosťou boli najmä obhajoby prác pred renomovanými odborníkmi, kde sme sa cibrili v schopnosti viesť vedeckú dišputu a mali sme možnosť porovnať svoje bádateľské výsledky s výsledkami iných kolegov. Komisie boli vždy zložené z popredných odborníkov. Napríklad v roku 1984 som na krajskom kole obhajoval svoju prácu pred prof. Plesníkom a prof. Harčárom, na celoslovenskom kole pred prof. Mládekom, doc. Mičianom a doc. Laukom.

Na celoslovenskom kole v Turčianskych Tepliciach, ako aj rok predtým v Bratislave, sa stretla vynikajúca partia, z ktorej sme viacerí neskôr študovali geografiu alebo geológiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave – napr. Šúri, Zubrický, Jančo, Melo, Nagyová, Rudnokiová, Hofierka, Vajlíková, Madarás a ďalší. O to lepšie sme potom na fakulte organizovali náš elévsky vedecký život a najmä voľné chvíle na rozličných výjazdoch v teréne. Geografická olympiáda teda rozhodujúcou mierou prispela k našej profesijnej orientácii, čo považujem za najdôležitejší fakt v kontexte mojich spomienok. Neboli sme v tomto výnimkou, pretože aj predchádzajúce generácie geografov sa môžu hrdiť svojimi olympionikmi. Z hľadiska generačnej komunity ma azda najviac teší, že svojou úspešnou účasťou na celoslovenskom kole, prvej v histórii školy, som inšpiroval mladších kolegov pre účasť v Geografickej olympiáde a moje vtedajšie Gymnázium na ul. Tarasa Ševčenka, neskôr fungujúce pod názvom Gymnázium Jána Adama Raymana (od r. 1997 už na Mudroňovej ulici) v Prešove sa od druhej polovice 80. rokov 20. storočia stalo jednou z tých úspešných stredných škôl v rámci Geografickej olympiády na východnom Slovensku a dokonca začalo konkurovať aj dvom najsilnejším olympijským školám v tomto období bardejovskej a rožňavskej.

Prínos účasti v Geografickej olympiáde pre osobný rast účastníka je mnohohrstevný. Súťaž je veľmi dobre premyslená a poskytuje dobré možnosti ako pre začiatočníka – v prvých troch kategóriách, kde sú už témy a propozície sformulované, tak aj pre tvorivých skúsených riešiteľov – v kategórii „D“ s voľným výberom problematiky. Vedomostný test dobre pripraví potencionálnych uchádzačov o vysokoškolské štúdium. Po príchode do vysokoškolského prostredia majú bývalí účastníci olympiády omnoho menšie problémy s adaptáciou na nové podmienky a svoje skúsenosti môžu zúročiť na seminároch pri diskusiách, na terénnych cvičeniach, pri tvorbe ročníkových, záverečných a diplomových prác. Mnohí olympionici spravidla nadviazali na svoje súťažné účinkovanie v študentskej vedeckej činnosti, prípadne pracovali ako vedecké pomocné sily na katedrách. Účasť v súťaži prináša svoje ovocie aj pre tých, ktorí sa nehodlajú neskôr profesionálne orientovať na geografiu. Návyky, ktoré získali

pri formulácii problémov, získavaní empirického materiálu štúdiom literatúry a terénnym výskumom, textovej, štatistickej, grafickej a kartografickej interpretácii, sú dôležité pri akejkolvek tvorivej činnosti. Olympiáda taktiež výrazne prispieva k pestovaniu environmentálneho vedomia mladých ľudí a poskytuje im možnosť kreatívnej sebarealizácie. Preto jej želám, aby sa jej v ďalšom období dostalo viac pozornosti od kompetentných orgánov a víťazom aspoň zlomok pozornosti, ktorej sa dostáva účastníckam súťaží krásy tela. Add multos annos Geografická olympiáda!

*Doc. RNDr. René Matlovič, PhD.
Katedra geografie a geokológie
Fakulta humanitných a prírodných vied, Prešovskej univerzity v Prešove*

Zamyslenie nad Geografickou olympiádou

Dovoľte mi zamyslieť sa pár slovami nad významom a miestom Zemepisnej olympiády. Patril som totiž v rokoch 1979-1982, počas štúdia na gymnáziu v Bratislave, k jej účastníkom, dokonca vr. 1981 a 1982 k jej úspešným riešiteľom, pretože som sa v týchto dvoch rokoch prebojoval do celoslovenského kola a obsadil vždy 2. miesto, pričom moja písomná práca bola ocenená ako najlepšia.

Čo som teda vďaka Zemepisnej olympiáde získal, k čomu mi dopomohla, resp. aký je jej význam všeobecne? Na túto otázku sa pokúsim v nasledujúcich riadkoch komplexnejšie odpovedať.

Po prvé, Zemepisnú olympiádu (GO) som chápal ako pravidelné stretnutia mladých, viac či menej talentovaných študentov stredných škôl, ktorých zaujímal nielen zemepis ako učebný predmet, ale všeobecne aj dianie okolo nich. Veď geografia ako veda je veľmi široko zameraná, študuje javy, procesy a vzťahy medzi komponentmi geografickej sféry navzájom, takže v rámci olympiády boli vypisované zaujímavé témy týkajúce sa nielen zemepisu ako takého, ale čiastočne aj ekológie, politológie, dejepisu a i. Stretnutia študentov stredných škôl v rámci GO boli jedinečnou príležitosťou otestovať vlastné vedomosti v zemepise a príbuzných disciplínach, zmerať si množstvo a kvalitu poznatkov a skúseností. Bolo fascinujúce sledovať vzájomný entuziazmus, bolo užitočné brať si príklad jeden od druhého, veď ten bol lepší v jednej oblasti, onen zas v druhej. Okrem toho sa tu rodili prvé profesionálne priateľstvá; s niektorými „súpermi“ na GO som sa potom stretával denne v laviciach vysokej školy pri štúdiu geografie. GO tak veľmi významne napomáha rozvíjať ducha súťaživosti a zodpovednosti za vlastný výkon v jednote s rešpektovaním ostatných „kolegov“ a s úctou k ich vedomostiam a výkonom.

Po druhé, GO ma naučila starostlivo zbierať, spracovávať, triediť a hierarchizovať dáta, fundovane používať odborný jazyk, skvalitniť spôsob vyjadrovania, formu prezentovania výsledkov v písomnej časti, t. j. v práci na zvolenú tému, ako aj pri jej obhajobe. Naučil som sa s predstihom základom písania (vedeckých) prác, ich štruktúre, logike, obsahu, forme. Niekedy – podľa charakteru témy – písomná práca bola značne rozsiahla a vyžadovala si adekvátne penzum času nielen z hľadiska získavania a transformácie príslušných údajov, ale aj z hľadiska ich prezentácie, aby boli zrozumiteľné, transparentné, usporiadané logicky i chronologicky. Analogicky ústna prezentácia, t. j. obhajoba písomnej práce tvorila neoddeliteľnú súčasť GO, resp. spolu s testom jej vyvrcholenie. Tu bolo nevyhnutné osvojiť si základy rétoriky, argumentácie, diskutovania; dokázať, že participant má nielen vedomosti z témy, ale vie ich aj patrične „predať“, presvedčiť o tom náročnú a kritickú odbornú porotu. Práve GO bola udalosťou, ktorá ma naučila „umeniu“ odborne písať, ale aj prezentovať a diskutovať a sám som cítil pokrok, ktorý som počas 4 rokov účasti na nej dosiahol.

Po tretie, GO mi umožnila spoznať a stretávať sa aj s poprednými slovenskými geografmi, pedagógmi i vedcami, ktorí sa zúčastňovali GO ako členovia porôt, za ktorými sa však dalo hocikedy prísť aj po odbornú radu a konzultáciu. Už počas gymnaziálnych štúdií som tak mal

možnosť informovať sa, čo obnáša VŠ štúdium geografie, aké ma odbory a zamerania, aké pozitíva i negatíva. Zároveň som mal možnosť zoznámiť sa so základnými prácami slovenských geografov. Spoznanie slovenskej geografickej komunity malo význam i perspektívne, veď drvivá väčšina z nich ma neskôr učila počas štúdia geografie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského.

Po štvrté, nadväzne s vyššie uvedeným, účasť na GO mi nesmierne pomohla pri výbere neskoršieho štúdia na VŠ. Prvé roky štúdia na gymnáziu som totiž ešte nebol v tomto smere jasne vyprofilovaný; do úvahy prichádzalo niekoľko vedných odborov. A práve každoročná účasť na GO mi napokon pomohla pri selekcii štúdia geografie. K jej štúdiu som sa rozhodol hlavne v dôsledku skúseností so GO, ktorá mi pomohla odhaliť mnohé zaujímavé oblasti tejto vedy, ktoré zostávajú bežnému študentovi strednej školy z rôznych dôvodov neodkryté.

A napokon po piate, osobne ma GO veľmi dobre pripravila na štúdium na vysokej škole po stránke „technickej“. Získal som určitý náskok oproti študentom, ktorí sa GO nezúčastňovali. Tento náskok spočíval v už spomenutom osvojení si základov práce s vedeckými dátami, písaní odborných prác ako aj ich ústnych prezentácií. GO ma ďalej výborne pripravila na účasť v študentskej vedeckej a odbornej činnosti v geografii, ktorá ako keby bola vyšším štádiom GO, jej logickým pokračovaním. Obdobne realizácia diplomovej práce už pre mňa nebola tak náročná.

Z týchto dôvodov považujem Geografickú olympiádu za nesmierne prínosnú aktivitu. I keď väčšina jej participantov nepokračuje z rôznych príčin v štúdiu geografie na VŠ, tí, ktorí majú túto možnosť, sú oveľa lepšie pripravení z teoretického i praktického hľadiska. Avšak všetci účastníci GO pre svoju budúcnosť len získavajú; majú totiž príležitosť konfrontovať svoje vedomosti s rovesníkmi, zdokonaľovať sa v písomnej formulácii svojich myšlienok, v prednese a obhajobe svojho diela, diskusii, v poznaní „kuchyne“ jednej vedy. Vedy, ktorá je svojou podstatou značne komplexná a atraktívna zároveň a v súčasnej otvorenej spoločnosti, prehlbujúcej sa mobilite pracovnej i voľnočasovej má preto stále väčší význam. Z tohto aspektu predstavuje GO jej vysoko relevantnú podporu.

*RNDr. Boris Divinský
Katedra krajinskej ekológie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Všetko to začalo Zemepisnou olympiádou

Do Zemepisnej olympiády som sa zapojil v kategórii D – voľná téma v roku 1982. Tému som si zvolil „Hospodárske – politický prehľad krajín OPEC“ (Organizácia krajín vyvážajúcich ropu). Inšpirovali ma najmä vtedajšie články v tlači o ropnej a s ňou súvisiacej energetickej kríze.

Nakoľko na Gymnázium P. J. Šafárika v Rožňave bola učiteľkou geografie pani A. Hudačeková, zanietená propagátorka Zemepisných olympiád a vynikajúca profesorka geografie, mal som zabezpečenú pre svoju prácu výbornú podporu. Predo mnou vchovala a viedla minimálne dvoch víťazov celoslovenských kôl Zemepisnej olympiády a po mne ďalších.

S vervou som sa pustil do práce a okupoval som miestnu okresnú knižnicu v Rožňave, ktorá bola na vtedajšie pomery ako vidiecka knižnica na celkom dobrej úrovni. Jeden školský rok mi trvalo písanie textu práce a zastavil som sa až pri 120-tich stranách. Keďže som spracoval 13 členských krajín OPEČ, tak to ani nebolo veľa. Ďalší školský rok som potom spracovával grafické prílohy (mapy, grafy a tabuľky), až celkový rozsah práce dosiahol vyše 230 strán. Prácu mi oponoval vtedy doktor R. Novodomec a to, čo najmä vytykal vo svojom posudku, bol veľký rozsah práce. Postúpil som na celoslovenské kolo do Patiniec, ktoré som vyhral. Úspech v Zemepisnej olympiáde ovplyvnil môj celý ďalší život. Podal som si prihlášku na štúdium geografie na Prírodovedeckej fakulte UK. Nakoľko tam prijímali v tých časoch len 15 ľudí do ročníka, jedine

vd'aka víťazstvu v Zemepisnej olympiáde som sa tam mal šancu dostať, lebo ma prijali bez prijímačiek.

Téme energetika som sa potom venoval aj väčšinu mojej ďalšej vedeckej kariéry. Hneď v prvom ročníku som sa zapojil do ŠVOČ s témou, ktorú vypísal doc. Faulov: Geografické aspekty svetovej energetickej krízy a pri tom som už aj ostal. V štvrtom ročníku na univerzite som zvíťazil v celoštátnom kole ŠVOČ, takže diplomová práca na tému „Energia ako faktor lokácie a regionálneho rozvoja“ bola ďalším rozvinutím a pokračovaním témy, ktorú som začal už prácou na Zemepisnej olympiáde.

Po skončení štúdia som nastúpil ako interný aspirant na Geografickom ústave SAV a ďalších 10 rokov som pokračoval v rozvíjaní témy energie a energetiky v geografii. Vyvrcholením môjho úsilia bola úspešná obhajoba dizertačnej práce na tému „Geografická analýza energie a energetiky: teoretická báza a aplikácia na energetický systém Slovenska“. Môžem teda konštatovať, že všetko to, celá moja vedecká kariéra, začala prácou na Zemepisnej olympiáde. Mal som to šťastie, že som na svojej vedeckej dráhe stretol mnohých zapálených ľudí, ktorí ma všestranne podporovali a podržali aj v ťažkých chvíľach, za čo som im vd'ačný. Viem, že Zemepisná olympiáda bola takýmto impulzom pre viacerých mojich kolegov, ktorí teraz pôsobia na poli geografie na SAV, univerzitách, alebo inde. Verím, že bude takýmto impulzom pre ďalších slovenských geografov.

*RNDr. Ján Szöllös, CSc.
Geografický ústav SAV, Bratislava*

Moje Geografické olympiády

Odborných pohľadov na 30 ročníkov Geografickej olympiády je v tejto publikácii dostatok, ja by som teda skúsil z iného súdka. Moje prvé stretnutie s Geografickou olympiádou bolo v školskom roku 1982/83, kedy som bol prvák na Gymnázium P. J. Šafárika v Rožňave. Po vzore svojho o šesť rokov staršieho brata som sa zabral v zimných mesiacoch do kníh a vypracoval prácu o Etiópii. Keď prišiel čas nominácií na krajské kolo, musel som si ako prváčik účasť takmer vyorodovať, pretože naše gymnázium tradične ponúkalo silných súťažiacich. Dalo mi to námahu, kým som na školskom kole presvedčil p. učiteľku Hudačekovú, že pre školu neurobím hanbu. Podarilo sa, z krajského kola som postúpil do celoslovenského, ktoré sa v roku 1983 konalo v Považskej Bystrici. Moje nadšenie nemalo konca. Prvýkrát vo svete, bez dohľadu rodičov a gymnaziálnych učiteľov. Východoslováci sme vytvorili vynikajúcu partiu. Očarený novými známymi a prostredím v rekreačnom stredisku Podjavorník som prehýril celú noc pred súťažou (teraz sa to už môže prezradiť), a tomu zodpovedali aj dosiahnuté výsledky. Na pamiatku mi zostali stvrdnuté kopačky, do ktorých mi starší východniari ako začínajúcemu holubovi naliali fľašu piva. Prvý raz vo svojom živote som cítil vôňu piva, a hneď v takýchto súvislostiach. O rok sa konalo celoslovenské kolo na Búdkovej ceste v Bratislave. Bolo to moje prvé stretnutie s hlavným mestom a dodnes si spomínam na koncert skupiny Synkopy v Štúdiu S. V roku 1985 sa olympiáda sťahovala na stredné Slovensko do Turčianskych Teplíc. Už vopred sme sa (chalani z východu) tešili, že nás bude hostiť stredná pedagogická škola, ktorá hádam nemala ani jedného študenta mužského pohlavia. Napriek očakávaniam sa ukázalo, že sme nakoniec na spoločnej diskotéke pôsobili pri tej ženskej presile ustráchané. Ja som však už tentoraz mal aj súťažné ciele. Pred súťažou ma pedagógovia varovali, že ak sa chcem dostať na štúdium geografie do Bratislavy, mal by som sa pokúsiť celoslovenské kolo vyhrať, pretože to predstavuje najpriamejšiu cestu do školy. Podarilo sa a myslím, že ak som dnes geograf, tak to spôsobili Turčianske Teplice. V poslednom ročníku gymnázia som sa olympiády už nezúčastnil, aj keď ma to dodatočne mrzelo.

K olympiádam som sa vrátil v roku 1992 ako skončený geograf katedry regionálnej geografie v pozícii člena komisie. Od tohto roku som bol každoročným účastníkom krajského aj celoslovenského kola. Piešťany, Trenčín, Zlaté Moravce, Banská Štiavnica, Banská Bystrica, Rožňava, Humenné, Bardejov, na všetky organizátorské mestá si pomaly človek ani nespomenie. Na ľudí však áno – na profesionálnu pohostinnosť hotelierov v Piešťanoch, na organizátorov lukulských hodov vo východoslovenských mestách, na neznámych ľuďoch ponáhľajúcich sa do kostola v slnkom zaliatom ráne v Banskej Štiavnici.

Veľmi čerstvo si spomínam na jubilejný 30. ročník GO v Zlatých Moravciach. Slávnostná atmosféra pretrvávala až do neskorej sobotňajšej noci. Keď som sa v nedeľu nie najvčasnšie ráno prebudil, väčšina účastníkov už odcestovala. Pani kuchárka ma prekvapila cestovným balíčkom – načo zdobnelina – bolo v ňom sedem vyprázaných rezňov. Cestou do Bratislavy som márne premýšľal, čo s nimi. Prechádzka starým mestom to vyriešila. Bezdomovci, ktorí netrvali na peňažnom dare (na rum) mali nedeľný obed. Geografická olympiáda naozaj nie je len o súťaži. Ozaj, čo robíte v apríli? Ešte nevíete? Ja teda viem, idem na Geografickú olympiádu.

Mgr. Gabriel Zubriczký, PhD.

*Katedra regionálnej geografie, ochrany a plánovania krajiny
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Geografická olympiáda r. 1993 – ako to vidím teraz

S atlasmi a cestopismi som sa prvýkrát stretol ešte na základnej škole a odvtedy som pri nich trávil čoraz viac času. Neštudoval som ich cielene ani som v nich nehľadal nič špecifické, fascinovali ma jednoduché veci. Ako napríklad: ktoré moria obmývajú daný polostrov, ako stúpajú pohoria od oceánu až k Himalájam. Farby, spleť čiar, symbolov a značiek dokázali upútať moju pozornosť na celé hodiny. Ozajstná romantika.

Plusy, ktoré mne osobne priniesla Geografická olympiáda (GO), sú viaceré. Praktickým plusom je fakt, že na základe umiestnenia na celoslovenskom kole ma prijali na vysokú školu bez prijímačiek, čo poteší. Druhým plusom je čas strávený písaním práce, teda proces, keď sa pred autorom vynárajú fakty, hypotézy a problémy, ktorých riešením, teda prenášaním do zrozumiteľného textu a máp, rastie autor ako taký. Nie teda výsledok je cieľom, ale cesta, akou sa k výsledku autor dostal, je to, čo sa počíta, teda devíza, ktorú autor – mladý človek získal. Tá sa dá rozvíjať takmer neobmedzene. Treťou devízou bolo vystupovanie pred publikom, kde bolo treba svoje názory a postupy obhájiť a presvedčiť o nich okolie, teda porotu a súťažiacich. Ďalšou devízou, ale určite nie poslednou, bol prístup poroty, teraz mojich kolegov, k súťažiacim. Pamätám si, ako v ich prístupe dominovala podpora a povzbudenie do ďalšej práce, teda slová, ktoré iste padnú dobre každému.

Myslím si, že v čase, keď som sa zúčastnil GO ja, boli otázky v teste formulované vhodne a nútili premýšľať. Tak sa priamo dala zistiť vedomostná úroveň, ktorú od súťažiacich očakávala porota, teda nepriamo aj fakt, ako pripravený by mal byť uchádzač o štúdium geografie na univerzite.

Čo sa mi javí ako najdôležitejšie, vo vzťahu k GO, teraz, s odstupom času? Najmä fakt, že nikdy nie je dost' motivácie pre akúkoľvek prácu. Motiváciou pre čas strávený s GO bol fakt, že človek robil niečo v danej oblasti prvýkrát. Teda snaha niečo dokázať, prejsť krajinou, ktorá bola preň dovtedy neznáma, niečo dotiahnuť do konca. Hlavne na začiatku motivácia nikdy nechýba, začína jej však chýbať, keď sa objavia prvé nezdary a prekážky, prvé netriviálne problémy, či čo je asi najhoršie, postupné ubúdanie motivácie, takým pomalým tempom, že si človek ani neuvedomí, že jej zrazu nie je. Vtedy si treba spomenúť na

tie najkrajšie chvíle, ktoré človek s vedou prežil, vtedy, keď možno ešte nepoznal jej detaily a zákutia s presnosťou atómu, ale nič mu však nebránilo v tom, aby znovu s oduševnením a chuťou púšťal do bádania. Takým fenoménom ostáva pre mňa GO. Čistá romantika pretavená na bádanie s chuťou. A o to by stále malo ísť.

*Mgr. Radoslav Bonk
Katedra fyzickej geografie a geokológie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Pár slov o podnetnosti Geografickej olympiády

Dodnes si živo pamätám koniec apríla roku 2001. V tom čase prebiehalo 29. slovenské kolo Geografickej olympiády v Humennom. Bol som členom komisie kategórie C, zaoberajúcou sa témami životného prostredia a jeho ochrany. K posúdeniu sme dostali peknú kôpku dielok i vážnych diel s geografickou tematikou, vytvorených študentmi stredných škôl z celého Slovenska. Mnohé z nich boli svojou kvalitou, ale najmä z nich vycíteným nasadením a množstvom hodín strávených ich riešením, blízke diplomovkám našich absolventov.

Po namáhavom a zároveň veľmi podnetnom dni strávenom v laviciach gymnázia spolu s mladými geografickými nádejami sme v príjemnom prostredí reštaurácie v Papíne pri bohato prestretom stole s divinou a ďalšími lahôdkami na čas odhodili starosti. Pri rozprávaní o všedných veciach i nevšedných skutočných „geografických“ príbehoch zo života ubehol veľmi rýchlo. Vtedy som sa na chvíľku zamyslel a pospomínal na čas, keď som bol ešte gymnazistom a spracúval tému Geografickej olympiády Životné prostredie Kysuckého Nového Mesta, s ktorou som sa dostal na slovenské kolo a v jubilejnom 20. ročníku, uskutočnenom v Zlatých Moravciach som získal tiež v kategórii C 1. miesto. V tom čase som ešte netušil, že mnohí členovia komisie, povzbudzujúci svojimi slovami i charizmou našu lásku ku geografii a poznaniu Zeme, budú mojimi vysokoškolskými pedagógmi a neskôr kolegami.

Som rád, že tradícia súťaží rozvíjajúcich poznatky o svete okolo nás a tvorivú samostatnú činnosť nádejných adeptov vysokoškolského štúdia už prekročila 30 rokov a má stále svetlú budúcnosť. Jej absolventi možno raz budú pracovať v oblasti skúmania a plánovania krajiny, ochrany prírody, budú vyučovať geografii, alebo tiež ako lekári, ekonómovia či právnici, ktorí si so sebou odnesú lásku ku geografii a k Zemi.

Prajem všetkým adeptom Geografickej olympiády pevné zdravie, veľa tvorivosti a vo svojom okolí príjemných a prajných ľudí, podporu rodičov a vyučujúcich a tiež hojnosť šťastia.

*RNDr. Vladimír Falťan
Katedra krajinej ekológie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Diagnóza geografie

Jednou zo základných otázok vedy je otázka „Prečo?“. Hlavným cieľom vedeckého bádania je vysvetliť, prečo sa niečo stalo. Ak sa vydám po stopách tejto otázky do svojich stredoškolských čias s otázkou „Prečo som sa zapojila do Geografickej olympiády?“, odpoveď ani nemusím dlho hľadať. Pretože ma zaujala možnosť vytvoriť niečo „vlastné“ (rozumej, napísať sama prácu).

Písomná práca. Bola to výzva. Napísať minimálne 30 strán! Len si to predstavte! Podarilo sa, dokonca na prvý pokus to bolo dvakrát toľko! Dnes už s úsmevom spomínam na svoju prvú prácu, na ktorú som ale bola patrične hrdá. Odvtedy sa písomných prác rôzneho typu nazbieralo viac. A práve po príchode na univerzitu (samozrejme, ako hrdý študent odboru Geografia a kartografia a nádejný budúci vedec) som zistila skutočný prínos mojich predošlých „veľdiel“. Strašiak, ba pre niektorých obrovský problém, napísať prácu, bol pre mňa hračkou.

Vďaka olympiáde som získala už na gymnáziu zručnosti, ktoré niektorí spolužiaci hľadali až na vysokej škole. Vyhľadávanie a spracovanie literatúry, jej aplikácia v praxi, vyvodenie „vedeckých“ záverov (aspoň snaha o ne), celková organizácia práce – všetko staré známe veci.

Testy. Na olympiáde priam nenávidené. Mohli sme sa naučiť učebnice a atlasy naspamäť, a i tak sa tam vždy našlo pár zákerných otázok, kde pomohla iba logika a trpezlivo uvažovanie. Dnes už viem, že práve v tých zákerných otázkach sa skrývala geografia a ich odpovede sme mohli získať len geografickým myslením. Odvtedy tvrdím, že geografia učí v prvom rade inak myslieť. Zvažovať veci z viacerých strán a brať do úvahy mnoho faktorov. Ved' takto funguje krajina. Preto máme my, geografi, oproti ostatným smrteľníkom nesmiernu výhodu – vieme (alebo sa o to aspoň snažíme) hľadať, odhaľovať a vidieť vzťahy a súvislosti. Keď raz otvoríte dvere do tejto tajomnej komnaty, už nikdy nezabudnete cestu. V prozaickej reči to znamená, že takéto myslenie využijete určite i v iných odboroch a životných situáciách.

Obhajoba. Okamžitá a osobná konfrontácia. Najhoršie bolo, že sa na ňu nedalo pripraviť. Ved' nik dopredu nevedel, kto a aký bude oponent. Opäť som až neskôr zistila, akí boli oponenti vtedy zhovievaví. Dostali sme však veľmi cenný tréning. Prvýkrát sme okúsili, aké je to „obhajovať“ svoje názory a tvrdenia, prípadne akým rutinným chybám sa radšej vyhýbať. A opäť sme mali náskok oproti všetkým, ktorí sa s obhajobou stretli až na vysokej škole (a je pritom úplne jedno, v akom odbore).

Práve som si uvedomila, že som mimovoľne prešla do množného čísla. Pretože nás bolo viac. S rovnakou „diagnózou geografia“. Počas strednej školy sme sa stretli vždy len na pár dní počas trvania Geografickej olympiády, aby sa z nás neskôr stali vysokoškolskí spolužiaci. Olympiáda nám teda priniesla aj nový spoločenský rozmer, nové priateľstvá, ktoré pretrvali rovnako ako už vymenované cenné skúsenosti a zručnosti pre ďalší akademický život.

*Zuzana Skurková
študentka 5. ročníka geografie a kartografie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Čo mi dala Geografická olympiáda?

Každý mladý človek má tendenciu byť od prírody zvedavým a súťaživým tvorom. Hľadá spôsoby ako objaviť nové a možnosť porovnať to s poznatkami iných. V podstate asi takýto impulz predchádzal rozhodnutiu zúčastniť sa školskej vedomostnej súťaže.

Geografickej olympiáde predchádzali literárne súťaže, matematické olympiády a pytagoriády, avšak „to pravé orechové“ prišlo až v podobe Zemepisnej olympiády v šiestom ročníku základnej školy. Vlastné zanievanie pre zemepis a Zem ako takú ma priviedlo na myšlienku opýtať sa učiteľa, či popri iných školských súťažiach rozličných druhov neexistuje náhodou aj zemepisná. Kladná odpoveď na moju otázku potešila dušu žiaka a rovnako môj záujem vyvolal radosť aj učiteľa. Od toho okamihu som sa Zemepisnej olympiády nepustil a

zúčastňoval som sa jej i v priebehu gymnaziálneho štúdia, kedy už zmenila názov na geografickú.

Prínosy vyplývajúce z tejto súťaže boli badateľné už od základnej školy. Otázky v testoch si vyžadovali prípravu, ktorá rozširovala vedomostný obzor a samotná účasť v súťaži cibrila sústredenosť a schopnosť zvládať stresové situácie. Na strednej škole nadobudla olympiáda nový rozmer, ktorý bol akoby "krstom ľadovou vodou". Po prvýkrát som stál pred úlohou vypracovať vlastnú vedeckú prácu a na dôvažok svoje dielo aj obhájiť pred vedeckou komisiou. Oboje som si nevedel celkom dobre predstaviť, no úloha prekonať čosi nové a neznáme ma ešte viac povzbudzovala. Ako gymnazista som vždy súťažil v kategórii „D“ vlastná práca a voľbu témy sme sa spolu s učiteľom geografie zakaždým snažili upriamiť na oblasť okresu Veľký Krtíš. Väčšmi ako na prípravu k testom som sa sústredil na činnosť súvisiacu s písaním práce, čoho dôvodom bolo odhaľovanie nových horizontov. Tieto súviseli jednak s čítaním literatúry, doposiaľ mnou nepoznanej a ešte k tomu týkajúcej sa vlastného kraja, a jednak so spracovaním informácií do uceleného, logicky usporiadaného a zmysel majúceho celku. Pátranie po prameňoch informácií bolo rovnako nemerateľne obohacujúce, pretože si často vyžadovalo návštevu rôznych inštitúcií a rozhovor s novými ľuďmi, čím človek zdravo zvyšuje sebavedomie a rozhľad vo fungovaní našej spoločnosti. Napokon oponentúra odbornej komisie k obhajovanej práci, poukázanie na chyby a pozitíva, ktoré v sebe práca obsahuje, boli návodom ako robiť veci lepšie a zdokonaľovať sa. Môžem povedať, že z ročníka na ročník tieto rady znamenali skvalitnenia vlastného výstupu a potom celá činnosť prinášala radosť, že úsilie do nej vložené dáva „sladké ovocie“ nielen v podobe úspechu v súťaži, ale tiež v úspešnej školskej práci a má zmysel.

Celkovo balík, ktorý som vďaka účasti v Geografickej olympiáde získal, obsahuje mnoho z toho, čo moji súčasní spolužiaci na univerzite získajú až teraz. Považujem za potrebné povedať, že zúčastniť sa akejkoľvek súťaže, vyžadujúcej um a bytosť, prináša efekt, ktorý ostatní nezúčastnení musia neskôr bolestnejšie a nutne dobiehať. Napriek, alebo ďakujúc tomu, že si olympiáda vyžadovala obeť voľného času prostriedkov, oplátilo sa učiť čosi navyše a pracovať na sebe. Toto presvedčenie ma sprevádzalo už na gymnáziu, ale najviac sa prejavuje dnes na vysokej škole a verím, že bude i v budúcom živote.

*Michal Gallay
študent 3. ročníka geografie a kartografie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava*

Geografická olympiáda to je predovšetkým nenahraditeľná skúsenosť

Som študentom Prírodovedeckej fakulty UE v Bratislave v odbore geografia – kartografia. Počas môjho gymnaziálneho štúdia som sa trikrát zúčastnil Geografickej olympiády, pričom vo všetkých prípadoch som sa preklúčoval až do celoštátneho kola. O to prozaičkejší "bol fakt, že som vždy obsadil nevďačné štvrté, tzv. zemiakové miesto. Niekedy človeku naozaj chýba kúsok šťastia. Zároveň ale považujem účasť na olympiáde za veľmi dobrý prostriedok na získanie nových skúseností, a hlavne poznatkov v oblasti geografie, a to jednak vo vybranej geografickej problematike, ktorú si súťažiaci vyberie a ktorú postupne rozpracúva vo svojej práci, ako aj vo všeobecnom rozhľade, ktorý je vyžadovaný vo všeobecno-vedomostnom teste. Veľmi vysoko hodnotím fakt, že súčasťou tejto súťaže je zároveň obhajoba vybranej práce, kde si môže súťažiaci precvičiť rétoriku a schopnosť vyjadrovania, ale aj prehľad vo vybranej problematike. Napokon všetko prebieha pod dohľadom odbornej poroty prevažne z Prírodovedeckej fakulty UK, ktorá sa dlhoročne angažuje v oblasti geografie. Súťažiaci má možnosť získať odborné postrehy a vedomosti, ale

aj kritické pripomienky ku svojej práci, čo vo veľkej miere prispieva k jeho ďalšej profilácii a zlepšovaniu v nasledujúcich rokoch. Isté je, a to môžem potvrdiť, že niekedy je veľmi ťažké dostať zo seba nejakú súvislú a rozumnú vetu, najmä keď je človek pod ťarchou trémy. Napokon ale platí staré známe príslovie, že človek sa učí na vlastných chybách. Nakoľko som mal veľkú záľubu v turistike, ochrane prírody a napokon v celej geografii, považoval som možnosť zúčastniť sa Geografickej olympiády za veľmi dobrý prostriedok, ako sa bližšie venovať svojmu koníčku. Zároveň však výraznou mierou ovplyvnila moje ďalšie štúdium, nakoľko na získané výsledky sa v mnohých prípadoch berie ohľad pri prijímacom konaní na vysoké školy, v ktorých má geografia zastúpenie. Napokon ponúkaná škála oblastí a problematík, ktorým sa môžete venovať, je natoľko široká, že vybrať si môže každý. Takže, priatelia geografie, neváhajte a choďte do toho. Vrelo odporúčam a prajem veľa šťastia a úspechov!

Ivan Ivan
študent 3. ročníka geografie a kartografie
Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava

OBSAH VYBRANÝCH VÍTAZNÝCH PRÁC

Pre informáciu uvádzame stručný obsah vybraných víťazných prác na celoštátnych kolách Geografickej olympiády. Písomné práce súťažiacich, ktorí sa umiestnili na 1. mieste v jednotlivých kategóriách, sú od XI. roč. (školský rok 1982/83) uložené v archíve Katedry fyzickej geografie a geoekológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave.

Vladimír Krčméry: Niektoré ďalšie poznatky z geografickej filatelie územia Československa z rokov 1850-1924. Gymnázium Metodova, Bratislava, 1978/79, VII. roč., kategória „D“.

Autor v predloženej práci rieši veľmi zaujímavú, v geografii ešte nespracovanú problematiku, otázky zmeny územia a hraníc v rámci bývalej Rakúsko – Uhorskej monarchie od roku 1850, vzniku Československa a vývinu jeho územia do roku 1924, a to tak, ako sa tieto zmeny odrážali vo filatelii, najmä na poštových známkach a ich pečiatkovaní. Autor pri spracovaní témy musel preštudovať veľké množstvo filatelistického materiálu, politicko-geografický a socioekonomický vývoj príslušných oblastí. Pri opise a hodnotení vývoja štátnosti používa analytické a syntetické metódy. Veľmi podrobne analyzuje zmeny vo filatelii v časových a územných radoch a pri ich vyhodnocovaní sa opiera o grafickú syntézu.

Autor nechápe filateliu len ako zberateľskú vášeň, ale ako pomocnú disciplínu viacerých vied. Jej úzky vzťah je najmä v oblasti historickej a politickej geografie. Prínos – autor spracoval neobvyklou formou tematiku, ktorá stojí na rozhraní geografie a filatelie, čím obohatil geografickú literatúru o novú problematiku.

Andrej Mojžeš: Ochrana prírody a krajiny v okrese Vranov nad Topľou.) Gymnázium Giraltove, 1978/79, VII. roč., kategória „B“.

Práca je venovaná veľmi aktuálnej problematike, ktorá v poslednom období i v Zemepisnej olympiáde nachádza čoraz väčší priestor. Autor si vybral veľmi obťažnú tému. Pre pochopenie celej problematiky ochrany prírody a krajiny v okrese Vranov autor analyzuje tak prírodné ako i socioekonomické pomery územia. Po dôkladnej analýze v jadre práce poukazuje na hlavné zdroje znečistenia a devastácie krajiny. Popisuje znečistenie a devastáciu krajiny, ktoré súvisia s rozvojom priemyslu, poľnohospodárstva, cestovného ruchu a s domovým odpadom. Niektoré druhy znečistenia dokumentuje obrazom. Originálnym spôsobom spracoval návrhy na optimálny vývoj krajiny študovanej oblasti, pričom uplatnil

bohaté poznatky, ktoré získal pri terénnom prieskume. Prínos práce spočíva predovšetkým v komplexnom ponímaní problematiky ochrany prírody a krajiny a v poznání, že ochranu prírody a krajiny je možné zabezpečovať i pri ďalšom priemyselňovaní a urbanizovaní krajiny za predpokladu zachovania základných atribútov prírodnej krajiny.

Jozef Minár: Vzťah medzi charakterom prírodného prostredia a využitím územia v okrese Nitra. Gymnázium J. Kráľa, Zlaté Moravce, 1980/81, IX. roč., kategória „B“.

Práca má 3 hlavné časti. Prvá predstavuje fyzicko-geografickú analýzu a syntézu. Analýza je v podobe charakteristiky komponentov prírodného prostredia – od geologických a geomorfologických pomerov cez klimatické a hydrologické podmienky flóry, fauny, až po pôdne pomery. Fyzicko-geografická syntéza je tu v podobe vyčlenenia a charakteristiky komplexných fyzicko-geografických regiónov. Druhá časť sa venuje socioekonomicko-geografickej problematike okresu. Analyzuje sa poľnohospodárstvo, lesníctvo ako aj sídla a rekreačné oblasti. Vyvrcholením práce je 3. časť, v ktorej sa sledujú vzťahy medzi prírodným prostredím a využitím územia. Využitie územia je už forma prejavu interakcie – prírodné prostredie – spoločnosť. Špeciálne riešením vzťahu medzi prírodným prostredím a využitím územia sa práca posunula do oblasti parciálnej komplexno-geografickej syntézy. Dôležité geografické javy sú fixované kartograficky v osobitnej prílohe. Zvláštny prínos práce vidíme v integrácii poznatkov o prírodnom prostredí a socioeconomickej sfére do jedného celku, čím sa utvárajú predpoklady pre získanie dôležitých podkladov pre územné plánovanie.

Marián Melo: Žilina ako dopravný uzol. Gymnázium Žilina, Veľká Okružná, 1984/85, XIII. roč., kategória „B“.

Práca má 64 strán textu a samostatnú prílohovú časť, ktorá zahŕňa 9 máp, 2 plány a 19 fotografií. Práca je rozdelená na 7 kapitol. V 1. kapitole opisuje metódy podľa ktorých postupoval pri písaní práce. V 2. kapitole sa venuje niektorým teoretickým problémom, ktoré súvisia s dopravou, v 3. historickému vývoju študovaného územia a dopravy. V 4. kapitole vplyvu prírodných a spoločenských činiteľov na dopravu, v 5. najrozsiahlejšej kapitole podrobne charakterizuje súčasné dopravné línie – železničnú, cestnú, leteckú, potrubnú, vodnú a nekonvenčnú dopravu a v 6. kapitole venuje pozornosť perspektívam rozvoja Žiliny ako dopravného uzla. Prílohy, prevažne pôvodné, veľmi dobre dopĺňujú po obsahovej a odbornej stránke textovú časť práce.

Marek Caltík: Malokarpatský kras. Gymnázium L. Sáru, Bratislava, 1988/89, XVII. roč., kategória „D“.

Práca má 258 strán vrátane veľmi početnej dokumentácie kartografickej, fotografickej aj rôznej inej. Okrem úvodu a záveru sa člení na 3 hlavné kapitoly: kras, jeho charakteristika, krasové javy, geologická a geomorfologická charakteristika Malých Karpát a charakteristika krasových oblastí v Malých Karpatoch (devínský, borinský, kuchynsko-orešanský, plavecký, smolenický, dobrovodský a čachtický kras). Charakteristika je urobená na veľmi dobrej a obsahovej úrovni, názorne doložená náčrtmi, mapkami a fotografiami, prevažne vlastnými.

Alexander Fotta: Záhorie. Vzťah medzi charakterom prírodného prostredia s využitím krajiny vo vybranej oblasti Slovenska. Gymnázium L. Sáru, Bratislava, 1989/90, XVIII. roč., kategória „B“.

Práca je členená na 4 hlavné kapitoly: charakteristiku prírodného prostredia (46 strán), charakteristiku využitia krajiny (40 strán), vzťah medzi prírodným prostredím a využitím krajiny pri pestovaní obilnín (5 strán) a návrhy na zmeny a opatrenia vo využití krajiny a ochrane prírody (10 strán). Práca je dokumentovaná 267 vlastnými i prevzatými obrázkami, ktoré zahŕňujú mapy, fotografie, grafy a tabuľky. Všetky obrázky účelne dopĺňujú textovú

časť práce. Práca má veľmi dobrú odbornú i formálnu úroveň a autor dokázal dobre spojiť vlastné poznatky s vedomosťami získanými z bohatej literatúry.

Jana Kunicová: Quo vadis, Brazília. Gymnázium duklianskych hrdinov Svidník, 1991/92, XX. roč., kategória „A“.

Práca má 233 strán vrátane 30 máp, 38 tabuliek, 14 grafov a 60 strán fotografií obrázkov. Autorka spracovala geografiu Brazílie nie celkom tradičným spôsobom. Práca je zaujímavá ako po odbornej, tak aj obsahovej stránke. Obsahuje množstvo nových informácií o prírode, ľuďoch a hospodárstve Brazílie, doložených vhodne výchovnými a názornými kartografickými, geografickými a tabuľkovými údajmi. Obrázková časť tiež účelne dopĺňa a obohacuje prácu. Prácu možno považovať za významný prínos ku geografickým poznatkom o Brazílii.

Katarína Zigová: Nový Zéland – vzdialená ostrovná krajina. Gymnázium Šahy, 1993/94, XXII. roč., kategória „A“.

Práca má 144 strán textu a 97 strán príloh, ktoré zahŕňujú 31 máp, 13 tabuliek, 36 diagramov, 6 grafov, 57 fotografií a iných obrázkov. Nosnými kapitolami práce sú fyzickogeografické pomery, zvláštnosti historického, územného a politického vývoja, socioekonomicko-geografická charakteristika, štruktúra hospodárstva, zahraničný obchod, vnútorný obchod, hospodárske a politické vzťahy so zahraničím. Kapitoly sú spracované na veľmi dobrej úrovni po odbornej a obsahovej stránke na základe najnovšej dostupnej literatúry, preto prácu možno považovať za prínos k geografii Nového Zélandu. Rozsiahla prílohová časť je účelným doplnkom a obohatením práce.

Viera Bendíková: Vplyv kultúrno-historických pamiatok na rozvoj cestovného ruchu vo vybranej oblasti. Gymnázium P. J. Šafárika, Rožňava, 1992/93, XXIII. roč., kategória „B“.

Práca má 97 strán, vrátane 12 máp, 16 tabuliek, 7 grafov a 44 fotografií. Vybranou oblasťou autorky je územie rožňavského okresu. V 1. a 2. kapitole prehľadne, avšak pre stanovený cieľ dostatočne charakterizuje prírodné a socioekonomické pomery Rožňavského okresu. V 3. kapitole sa venuje kategorizácii historicko-geografických objektov a stručným dejinám Rožňavy. Charakterizuje svetské pamiatky, sakrálne pamiatky a múzea. V 4. kapitole sa venuje vplyvu uvedených pamiatok na rozvoj cestovného ruchu v študovanom území a v 5. kapitole problematike ochrany kultúrno-historických pamiatok. Textová časť práce je vhodne doplnená a ilustrovaná mapami, tabuľkami, grafmi a fotografiami.

Zuzana Skurková: Sivá Brada. Gymnázium Krompachy, 1997/98, XXVI. roč., kategória „D“.

Práca má 52 strán textu a prílohovú časť, ktorá obsahuje 44 fotografií, 5 máp, 11 náčrtov a obrázkov, 43 tabuliek, 34 grafov a 2 textové prílohy. Na primeranej úrovni po odbornej a obsahovej stránke sa charakterizuje metodika práce a prehľadná fyzickogeografická charakteristika študovaného územia. Podrobne, pritom však účelne a na veľmi dobrej odbornej úrovni, je spracovaná charakteristika travertínovej kopy Sivá Brada a minerálnych prameňov, ktoré sa tu vyskytujú. Textová časť práce je zakončená veľmi zaujímavým a podnetným záverom. Vysokú odbornú úroveň práce dokumentuje, okrem rozsiahlej, pritom však účelnej prílohovej časti, aj zoznam použitej odbornej literatúry.

Slavomír Ondoš: Charakteristika dopravného systému Slovenska a perspektívy jeho rozvoja. Gymnázium L. Stöckela, Bardejov, 1997/98, XXVII. roč., kategória „B“.

Práca má 78 strán textu, vrátane 22 máp, 17 grafov a 5 diagramov. Prílohu práce tvorí 71 rôznych obrázkov, ktoré veľmi účelne dopĺňujú textovú časť. Okrem úvodu, metodiky, záveru zoznamu použitej literatúry je práca rozdelená do 4 kapitol. V prvej kapitole autor charakterizuje geografiu Slovenska z aspektu rozvoja dopravy, v 2. dopravný systém SR, v 3. vplyv dopravy na životné prostredie Slovenska a v 4. perspektívy ďalšieho vývoja dopravy v SR. Najrozsiahlejšia je 2. kapitola, v ktorej v primeranom rozsahu a na veľmi dobrej odbornej úrovni charakterizuje vývoj dopravy na Slovensku a jej odvetvovú štruktúru, regionálne dopravné systémy a prepojenie dopravy Slovenska na medzinárodný dopravný systém. Táto kapitola, ale aj ostatné sú dokumentované početnými a obsažnými mapami, grafmi a diagramami.

Richard Feciskanin: Cezhraničná spolupráca okresu Bardejov s príľahlým poľským regiónom. Gymnázium L. Stöckela, Bardejov, 1999/2000, XXVIII. roč., kategória „B“.

Práca má 57 strán vrátane 12 máp a 2 grafov na prílohovú časť, ktorá pozostáva z 21 fotografií. Rozdelená je na 5 základných kapitol. V prvej prehľadne avšak výstižne charakterizuje prírodné a humánno-geografické pomery okresu Bardejov, v druhej sa venuje rôznym otázkam a možnostiam cezhraničnej spolupráce v strednej Európe po roku 1989, v tretej otázkam Karpatského euroregiónu, v štvrtej cezhraničnej spolupráci Slovenskej a Poľskej republiky a v piatej cezhraničnej spolupráci okresu Bardejov s Poľskou republikou, a to v oblasti cestovného ruchu, kultúry a športu, hospodárstva a ochrany životného prostredia. Jednotlivé kapitoly dokumentuje názornými mapami i obrázkovou prílohou. Práca je napísaná na veľmi dobrej odbornej úrovni, prináša veľa nových poznatkov a zaujímavostí z riešenej problematiky. Autor v nej dokázal dobre využiť bohatú citovanú literatúru a rôzne iné zdroje.

Mária Šutková: Zmeny názvov a hraníc štátov v 20. storočí v Európe. Gymnázium J. Kráľa, Zlaté Moravce, 2000/2001, XXIX. roč., kategória „A“.

Práca má 50 strán a 46 strán textu príloh, ktoré zahrňujú 37 máp a 5 tabuliek. Rozdelená je na 8 kapitol, okrem úvodu, metodiky a záveru práce. V prvých 3 kapitolách prehľadne charakterizuje prírodné a socioekonomické pomery Európy. V ďalších kapitolách veľmi podrobne, odborne fundovane, na základe bohatých zdrojov, charakterizuje situácie, s ktorými súviselo nové usporiadanie štátov a zmeny ich hraníc na území ich Európy. Vyčleňuje obdobie v rokoch 1900-1918, 1918-1939, obdobie po 2. svetovej vojne a obdobie po roku 1989.

V prílohovej časti uvádza prehľad štátov Európy v ich historickom vývoji a na početných mapách ich autorka vypracovala na základe citovaných zdrojov, kartograficky dopĺňuje a zvyrazňuje textovú časť svojej práce. Riešenú problematiku účelne dopĺňujú aj 4 tabuľky.

Robert Kysel: Vojensko-politické a etnické konflikty v Afrike. Gymnázium Š. Moyzesa, Banská Bystrica, 2001/2002, XXX. roč., kategória „A“.

Práca má 165 strán textu a 24 tabuľkových a mapových príloh. Rozdelená je na 5 hlavných kapitol: prehľad literatúry, metodika práce, stručná geografická charakteristika Afriky a jej vybraných regiónov, konflikty v jednotlivých regiónoch Afriky, ich riešenie a prognóza ďalšieho vývoja. Jednotlivé kapitoly sú spracované na veľmi dobrej úrovni. Informácie sú vyvážené a dobre dokumentované použitými aktuálnymi zdrojmi. V práci je zhrnuté a vyhodnotené veľké množstvo pre danú problematiku cenného a aktuálneho materiálu.

Zuzana Varadínová: Tropické dažďové pralesy, spôsoby využívania a problémy s ich ochranou. Gymnázium Grösslingova 18, Bratislava, 2001/2002, XXX. roč., kategória „C“.

Práca má 40 strán textu a 26 strán príloh, ktoré pozostávajú z máp, tabuľky, grafov a fotografií. Rozdelená je na 8 základných kapitol. Pozornosť venuje problematike dažďových pralesov v 4 hlavných geografických oblastiach – americkej, africkej, indomalajskej a austrálsko-ázijskej, v ktorých prehľadne charakterizuje fyzickogeografické pomery, najmä rastlinstvo a živočíšstvo. Zameriava sa aj na vývoj a históriu poznávania dažďových pralesov. Zaujímavou časťou práce je aj humánno-geografická charakteristika a časť o environmentálnych problémoch využívania a ochrane tropických dažďových pralesov. Na mapách v prílohe vyhraničuje výskyt tropických dažďových pralesov na Zemi, štáty na územie ktorých zasahujú, významné národné parky v oblasti výskytu pralesov i niektoré ďalšie zaujímavosti, ktoré súvisia s riešenou problematikou. Fotografie sú zamerané na dokumentáciu rastlinstva a živočíšstva.

CELOŠTÁTNA KOMISIA GEOGRAFICKEJ OLYMPIÁDY K 30. VÝROČIU GO

Predseda:

Prof. RNDr. Michal Zaľko, CSc.
Katedra fyzickej geografie a geoekológie PRIF UK
Mlynská dolina, B-1
842 15 BRATISLAVA 4

Podpredseda:

Doc. RNDr. Viliam Lauko, CSc.
Katedra regionálnej geografie PRIF UK
Mlynská dolina, B-1
842 15 BRATISLAVA 4

RNDr. Alena Dubcová, CSc. – predsedníčka Subkomisie GO pre ZŠ a OGY
a krajskej komisie – Nitriansky kraj
Katedra geografie FPV UKF
Trieda A. Hlinku 1
949 74 NITRA 1

Tajomník:

Mgr. Roman Lehotský
Národná agentúra pre informácie o mládeži
Iuventa
Karloveská 64
842 58 BRATISLAVA 4

Predsedovia krajských komisií:

Doc. RNDr. Katarína Čižmárová, CSc. – Banskobystrický kraj
Katedra geografie a krajinnej ekológie FPV UMB
Tajovského 40
974 01 BANSKÁ BYSTRICA 1

Doc. RNDr. Zdenko Hochmuth, CSc. – Košický kraj
Katedra geografie PRIF UPJŠ
Jesenná 5
040 01 KOŠICE 1

RNDr. Peter Horváth, CSc. – Trnavský kraj
Vajanského 29
917 01 TRNAVA 1

Doc. RNDr. Róbert Ištók, CSc. – Prešovský kraj
Katedra geografie a geoekológie FHPV PU
Ul. 17. novembra 1
081 16 PREŠOV 1

RNDr. Hilda Kramáreková – Trenčiansky kraj
Katedra geografie FPV UKF
Trieda A. Hlinku 1
949 74 NITRA 1

Doc. RNDr. Pavol Michal, CSc. – Žilinský kraj
Katedra geografie a krajinnej ekológie FPV UMB
Tajovského 40
974 01 BANSKÁ BYSTRICA 1

Prof. RNDr. Jozef Mládek, DrSc. – Bratislavský kraj
Katedra humánnej geografie a demografie PRIF UK
Mlynská dolina, B-1
842 15 BRATISLAVA 4

Členovia:

Mgr. Karol Fingerland
Nobelova 1/A
831 02 BRATISLAVA 3

Mgr. Alfonz Gajdoš, PhD.
Katedra geografie a krajinnej ekológie FPV UMB
Tajovského 40
974 01 BANSKÁ BYSTRICA 1

Ing. Jana Gočová
CVČ Junior
Hemerikova 28
040 04 KOŠICE 11

Mgr. Alica Hudačeková
Gymnázium P. J. Šafárika
Ul. akademika Hronca 1
048 01 ROŽŇAVA 1

Doc. PaedDr. Ján Kancír, CSc.
Katedra geografie a geoekológie FHPV PU
Ul. 17. novembra 1
081 16 PREŠOV 1

RNDr. František Klotton
Gymnázium
J. Hollého 9
917 01 TRNAVA 1

RNDr. Zlatica Lupová
Gymnázium
Einsteinova 13
852 03 BRATISLAVA 5

PaedDr. Alena Madziková
Katedra geografie a geoekológie FHPV PU
Ul. 17. novembra 1
081 16 PREŠOV 1

Prof. RNDr. Ľudovít Mičian, CSc.
Katedra fyzickej geografie a geoekológie PRIF UK
Mlynská dolina, B-1
842 15 BRATISLAVA 4

PhDr. Veronika Müllerová
A. Hlinku 55/57
921 01 PIEŠŤANY 1

Doc. RNDr. Rudolf Novodomec, CSc.
Katedra geografie a krajinnej ekológie FPV UMB
Tajovského 40
974 01 BANSKÁ BYSTRICA 1

RNDr. Vladimír Sabol
Gymnázium L. Stockela
Jiráskova 12
085 01 BARDEJOV 1

RNDr. Ján Siváček
Gymnázium
Štefánikova 7
921 01 PIEŠŤANY 1

RNDr. Vladimír Slavík, CSc.
Katedra humánnej geografie a demografie PRIF UK
Mlynská dolina, B-1
842 15 BRATISLAVA 4

Doc. RNDr. Peter Spišiak, CSc.
Katedra humánnej geografie a demografie PRIF UK
Mlynská dolina, B-1
842 15 BRATISLAVA 4

Mgr. Jarmila Štrbová
CVČ Junior
J. Kráľa 9
974 76 BANSKÁ BYSTRICA 1

Ľudmila Zálešáková
Gymnázium L. Štúra
Ul. 1. mája 2
911 35 TRENČÍN 1

RNDr. Magdaléna Zaf'ková
Azalková 6
820 01 BRATISLAVA 2

OBSAH

30 rokov Geografickej olympiády	3
Prehľad tém podľa ročníkov a kategórií	5
Poohliadnutie za „malou“ Geografickou olympiádou	26
Postavenie a význam Geografickej olympiády v školskom systéme	28
Geografické súťaže v Žilinskom kraji	30
Geografická olympiáda z pohľadu bývalých i súčasných študentov geografie i geografov z praxe	31
Obsah vybraných víťazných prác	48
Celoštátna komisia Geografickej olympiády k 30. výročiu GO	52

Zostavil: RNDr. Daniel Gurnák

Jazyková úprava: Dr. Martin Libjak

Grafická úprava: Mgr. Roman Lehotský

Náklad: 1300 ks

Vydal: Iuventa 2003

ISBN: 80-8072-007-X